

Izdevējs: Ministru kabinets

Veids: noteikumi

Numurs: 1

Pieņemts: 08.01.2019.

Stājas spēkā: 12.01.2019.

Publicēts:

**Latvijas Vēstnesis, 8 (6347),
11.01.2019.**

OP numurs: 2019/8.4

Ministru kabineta noteikumi Nr. 1

Rīgā 2019. gada 8. janvārī (prot. Nr. 1 18. §)

Zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma
10. panta 4. punktu un 24.² pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja reģistrācijas un tās anulēšanas kārtību;

- 1.2. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem;
- 1.3. kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju par izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai;
- 1.4. kārtību, kādā izsniedz, groza, atjauno un anulē izmēģinājuma projekta atļauju;
- 1.5. labturības prasības izmēģinājumu dzīvnieka iegūšanai, apzīmēšanai, audzēšanai, turēšanai, kopšanai, piegādei un izmantošanai;
- 1.6. izmēģinājuma projekta izvērtēšanas kārtību;
- 1.7. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja telpām, iekārtām, inventāram un aprīkojumam;
- 1.8. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja darbiniekiem;
- 1.9. prasības dzīvnieku labturības struktūrai un struktūras uzdevumus;
- 1.10. izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes;
- 1.11. kārtību, kādā iesniedzami dokumenti izmēģinājuma projekta atļaujas saņemšanai;
- 1.12. prasības procedūru smaguma klasifikācijai;
- 1.13. prasības atkārtotai izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai procedūrā;
- 1.14. informācijas reģistrēšanas, apkopošanas un pārskatu iesniegšanas, kā arī dokumentācijas glabāšanas kārtību;
- 1.15. kārtību, kādā sawalā sagūstītos dzīvniekus, primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, un apdraudēto dzīvnieku sugu dzīvniekus izmanto procedūrās.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. uzņēmums - stacionāras vai pārvietojamas iekārtas, ēkas, ēku grupas vai citas telpas, arī vieta, kas nav pilnībā norobežota vai nosepta;

2.2. pašuzturoša kolonija - kolonija, kurā tikai tās ietvaros audzē primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, vai izmanto tos no citām kolonijām, nevis sawajā sagūstot, un tur tā, lai pieradinātu pie cilvēkiem;

2.3. lauka pētījumi - pētījumi, kas tiek veikti izmēģinājuma projekta laikā ārpus uzņēmuma telpām;

2.4. dzīvnieku labturības struktūra - struktūra, kuras darbības mērķis ir sniegt izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam ieteikumus izmēģinājumu dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā.

3. Noteikumus piemēro, ja:

3.1. dzīvniekus izmanto vai paredz izmantot procedūrās vai īpaši audzē, lai to orgānus vai audus varētu izmantot zinātniskiem mērķiem;

3.2. šo noteikumu 3.1. apakšpunktā minētos dzīvniekus nogalina, izmitina jaunā mājvietā, palaiž brīvībā piemērotā dzīvotnē vai atdod atpakaļ izmitināšanai sugai atbilstošā audzēšanas sistēmā;

3.3. izmantojot dzīvniekus procedūrās, sāpju, ciešanu, diskomforta vai ilgstoša kaitējuma likvidēšanai sekmīgi izmanto anestēziju, atsāpināšanu (analgēziju) vai citas metodes.

4. Noteikumi attiecas uz:

4.1. dzīvīm mugurkaulniekiem, kas nav cilvēki, tostarp:

4.1.1. kāpurveidīgām formām, kas barojas patstāvīgi;

4.1.2. zīdītāju augļa formām to normālas attīstības pēdējā trešdaļā;

4.2. dzīvīm galvkājiem;

4.3. tādu dzīvnieku izmantošanu procedūrā, kuri vēl nav sasnieguši šo noteikumu 4.1. apakšpunktā minēto attīstības stadiju, kā arī ja dzīvniekam ļauj nodzīvot ilgāk par šo attīstības stadiju un ja veikto procedūru rezultātā dzīvnieks var just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kad tas sasniedzis minēto attīstības stadiju.

5. Noteikumi neattiecas uz:

5.1. neeksperimentālo lauksaimniecību;

5.2. neeksperimentālo veterinārmedicīnisko praksi;

5.3. veterināro zāļu klīnisko izpēti, kas nepieciešama veterināro zāļu reģistrācijai;

5.4. atzītām lopkopības darbībām, kas tiek veiktas, rūpējoties par dzīvnieku labturību;

5.5. praktiskām darbībām, kuru galvenais mērķis ir dzīvnieku identifikācija;

5.6. praktiskām darbībām, kas nevar izraisīt sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kurš līdzinās vismaz adatas ievadīšanai atbilstoši labai veterinārmedicīniskai praksei vai pārsniedz to.

6. Izmēģinājumu procedūras var veikt vienīgi tad, ja to mērķis ir:

6.1. pamatpētījumi;

6.2. praktiskie vai lietišķie pētījumi, kuru mērķis ir:

6.2.1. nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēku un dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi;

6.2.2. novērtēt, noteikt, regulēt vai mainīt cilvēka, dzīvnieku vai augu fizioloģisko stāvokli;

6.2.3. nodrošināt dzīvnieku labturību un uzlabot lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas apstākļus;

6.3. zāļu, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude, īstenojot šo noteikumu 6.2. apakšpunktā minētos mērķus;

6.4. dabiskās vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs;

6.5. pētījumi dzīvnieku sugas saglabāšanai;

6.6. augstākā izglītība vai apmācība, lai iegūtu, uzturētu vai uzlabotu arodprasmes;

6.7. tiesu medicīniskā ekspertīze.

7. Dzīvniekus, kas pieder pie apdraudētajām sugām, kuras minētas Padomes 1996. gada 9. decembra Regulas (EK) Nr. 338/97 par savaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (turpmāk - regula Nr. 338/97), A pielikumā un uz kuriem neattiecas šīs regulas 7. panta 1. punktā noteiktais, neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

7.1. procedūras mērķis ir viens no šo noteikumu 6.2.1., 6.3. vai 6.5. apakšpunktā minētajiem mērķiem;

7.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot sugas, kas nav minētas regulas Nr. 338/97 A pielikumā.

8. Šo noteikumu 7. punktu nepiemēro to primātu sugām, kas nav cilvēkveidīgie primāti.

9. Primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, izņemot šo noteikumu 10. punktā minētos, neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

9.1. procedūras mērķis ir viens no tiem, kas minēts:

9.1.1. šo noteikumu 6.2.1. vai 6.3. apakšpunktā, un procedūru veic novājinošu saslīmšanu (samazināta personas normālā fiziskā vai psiholoģiskā rīcībspēja) vai potenciāli cilvēka dzīvību apdraudošu saslīmšanu novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

9.1.2. šo noteikumu 6.1. vai 6.5. apakšpunktā;

9.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti.

10. Primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, kuri minēti regulas Nr. 338/97 A pielikumā un uz kuriem neattiecas šīs regulas 7. panta 1. punktā noteiktais, neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

10.1. procedūras mērķis ir viens no tiem, kas minēts:

10.1.1. šo noteikumu 6.2.1. vai 6.3. apakšpunktā, un procedūru veic novājinošu saslīmšanu (samazināta personas normālā fiziskā vai psiholoģiskā rīcībspēja) vai potenciāli cilvēka dzīvību apdraudošu saslīmšanu novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

10.1.2. šo noteikumu 6.5. apakšpunktā;

10.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, un izmantojot sugas, kas nav minētas regulas Nr. 338/97 A pielikumā.

11. Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk - dienests) un Dabas aizsardzības pārvalde var atļaut procedūrās izmantot sawajā sagūstītus dzīvniekus, ja ir zinātnisks pamatojums, ka procedūras mērķi nevar sasniegt, izmantojot procedūrām audzētus dzīvniekus.

12. Dzīvniekus sawajā sagūsta vienīgi kompetentas personas, izmantojot metodes, kas dzīvniekiem nesagādā sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, no kura iespējams izvairīties.

13. Ja gūstīšanas laikā vai pēc tam atklājas, ka sawaļas dzīvnieks ir savainots vai nevesels, to izmeklē praktizējošs veterinārārsts un veic pasākumus dzīvnieka ciešanu mazināšanai. Dienests var atļaut neveikt pasākumus dzīvnieka ciešanu mazināšanai, ja tam ir zinātniski pamatots iemesls.

14. Procedūras drīkst veikt ar:

14.1. izmēģinājumu dzīvniekiem, kas iegūti no reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja un piegādātāja;

14.2. šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem primātiem, kas nav cilvēkveidīgie primāti, tikai tad, ja tie ir nebrīvē audzētu primātu pēcteči vai ja tos ņem no pašuzturošām kolonijām, sākot ar šo noteikumu 1. pielikumā norādīto datumu;

14.3. Dzīvnieku aizsardzības likuma pielikumā minēto sugu īpatņiem tikai tad, ja to audzēšanas mērķis ir izmantošana procedūrā;

14.4. dzīvniekiem, kas nav minēti Dzīvnieku aizsardzības likuma pielikumā, ja tam ir zinātnisks pamatojums un dienests atļauj izmantot šos dzīvniekus.

15. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, kas audzē primātus, kuri nav cilvēkveidīgie primāti, ir izstrādāta stratēģija, lai palielinātu to dzīvnieku proporciju, kas ir to nebrīvē audzētu primātu pēcteči, kuri nav cilvēkveidīgie primāti.

16. Procedūras drīkst veikt tikai izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja uzņēmumā.

17. Dienests var atļaut veikt procedūras ārpus izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja uzņēmuma telpām, ja tam ir zinātnisks

pamatojums.

18. Procedūras drīkst veikt tikai izmēģinājuma projekta ietvaros.

19. Procedūras izvēlas, ņemot vērā vislielāko iespēju nodrošināt apmierinošus rezultātus un to atbilstību šādām prasībām:

19.1. tiek izmantots minimāls dzīvnieku skaits;

19.2. iesaista dzīvniekus ar zemāko spēju just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu;

19.3. rada vismazākās iespējamās sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu.

20. Dienests uzraudzības objektu reģistrā izveido un uztur izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju sarakstu (turpmāk - saraksts).

21. Sarakstā iekļauj šo noteikumu 22. punktā minētajā iesniegumā norādīto informāciju un nodrošina saraksta publisku pieejamību saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

II. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja reģistrācijas un tās anulēšanas kārtība

22. Pirms sākt izmēģinājumu dzīvnieku audzēšanu, piegādi un lietošanu, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs iesniedz dienestā iesniegumu izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja reģistrācijai saskaņā ar šo noteikumu 2. pielikumu.

23. Dienests 10 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 22. punktā minētā iesnieguma saņemšanas pārbauda izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja, lietotāja un to uzņēmumu atbilstību zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām un pēc pārbaudes pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

23.1. reģistrēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju vai lietotāju;

23.2. atteikt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja reģistrāciju.

24. Dienests triju darbdienu laikā pēc pārbaudes rakstiski paziņo lēmumu izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam vai lietotājam.

25. Ja pieņemts lēmums reģistrēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju vai lietotāju, dienests triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas to iekļauj sarakstā.

26. Ja izmēģinājumu dzīvnieku lietotājs savās telpās audzē izmēģinājumu dzīvniekus izmantošanai procedūrās, tas nodrošina arī izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam šo noteikumu III nodaļā minēto prasību izpildi, bet dienests to reģistrē tikai kā izmēģinājumu dzīvnieku lietotāju.

27. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs paziņo dienestam par izmaiņām, kas saistītas ar izmēģinājuma projekta atbildīgo personu, praktizējošo veterinārārstu un šo noteikumu 45. punktā minēto personu, kura nodrošina darbību atbilstību zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

28. Par darbības izbeigšanu vai par izmaiņām izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja darbībā izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs 10 darbdienu laikā pēc darbības izbeigšanas vai pēc izmaiņu rašanās rakstiski iesniedz dienestā šo noteikumu 2. pielikumā minēto iesniegumu. Iesniegumā norāda:

28.1. precizēto informāciju, kas atšķiras no informācijas, kas norādīta šo noteikumu 22. punktā minētajā reģistrācijas iesniegumā;

28.2. informāciju par tām izmaiņām izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmuma struktūrā vai darbībā, kas varētu negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību.

29. Dienests 10 darbdienu laikā izvērtē šo noteikumu 28. punktā minēto iesniegumu, pārbauda, vai izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs atbilst zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām, un pieņem lēmumu izdarīt nepieciešamās izmaiņas reģistrā.

30. Ja dienests konstatē, ka izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs, lietotājs vai to darbība neatbilst zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām, tas rīkojas Veterinārmedicīnas likuma XII nodaļā noteiktajā kārtībā.

31. Ja dienests konstatē tādas izmaiņas izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmuma struktūrā vai darbībā, kas varētu būtiski negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību, tas pieņem lēmumu apturēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja darbību.

32. Dienests pieņem lēmumu par izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja reģistrācijas anulēšanu, ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs pēc darbības apturēšanas nav novērsis neatbilstības dienesta noteiktajā termiņā.

33. Dienests triju darbdienu laikā pēc neatbilstību konstatēšanas rakstiski paziņo izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam lēmumu par reģistrācijas anulēšanu un izslēdz izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju no reģistra.

34. Ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja darbība tiek apturēta vai tiek anulēta reģistrācija, nav pieļaujama negatīva ietekme uz uzņēmumā mītošo izmēģinājumu dzīvnieku labturību. Dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs ar izmēģinājumu dzīvniekiem rīkojas atbilstoši dienesta norādījumiem. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs prasa atjaunināt reģistrāciju, ja notiek tādas būtiskas izmaiņas audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmuma struktūrā vai darbībā, kas varētu negatīvi ietekmēt dzīvnieku labturību.

III. Prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam, prasības telpām, izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības, kā arī prasības darbiniekiem

35. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam ir pienākums nodrošināt, ka:

35.1. visiem izmēģinājumu dzīvniekiem ir miteklis, vide, barība, ūdens un izmēģinājumu dzīvnieka veselībai un labsajūtai atbilstoša kopšana;

35.2. izmēģinājumu dzīvnieka fizioloģisko un etoloģisko vajadzību apmierināšanas ierobežojumi ir samazināti līdz minimumam;

35.3. izmēģinājumu dzīvnieka audzēšanas, turēšanas vai izmantošanas vides apstākļus pārbauda katru dienu un reģistrē tos;

35.4. tiek veikti pasākumi, lai nodrošinātu iespējami drīzu konstatēto trūkumu vai izmēģinājumu dzīvniekam nodarīto sāpju, ciešanu, diskomforta vai ilgstoša kaitējuma novēršanu.

36. Izmēģinājumu dzīvnieku transportē pienācīgos apstākļos un atbilstoši prasībām, kas noteiktas Padomes 2004. gada 22. decembra Regulā Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumu izdarīšanu Direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un Regulā (EK) Nr. 1255/97.

37. Šo noteikumu 35.3. apakšpunktā minētos datus glabā vismaz piecus gadus un pēc pieprasījuma uzrāda dienestam.

38. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam vai lietotājam un to uzņēmumiem ir pienākums nodrošināt:

38.1. telpas, iekārtas un aprīkojumu, kas piemērots izmitināmo dzīvnieku sugai un procedūru veikšanai, ja tās tiek veiktas;

38.2. atbildīgo personu par šo noteikumu III nodaļā minēto prasību izpildi.

39. Šo noteikumu 38. punktā minēto iekārtu un aprīkojuma konstrukcija, uzbūve un darbības metode nodrošina iespējami efektīvāku procedūru veikšanu, un to mērķis ir panākt, lai uzticamus rezultātus varētu iegūt, izmantojot minimālu dzīvnieku skaitu un radot tiem minimālas sāpes, ciešanas, dieskomfortu vai ilgstošu kaitējumu.

40. Lai nodrošinātu šo noteikumu 38. un 39. punktā minēto prasību izpildi, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam vai lietotājam un tā uzņēmumam ir pienākums nodrošināt telpas, iekārtas, aprīkojumu un labturības prasības izmēģinājumu dzīvnieku turēšanai, izmantošanai un aprūpei atbilstoši šo noteikumu 3. pielikumam.

41. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja uzņēmumā pastāvīgi ir pietiekams skaits darbinieku, lai nodrošinātu izmēģinājumu dzīvnieku labturību un zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību atbilstoši normatīvajiem aktiem.

42. Darbinieki ir attiecīgi izglītoti un apmācīti, pirms veikt šādas darbības:

42.1. procedūras ar izmēģinājumu dzīvniekiem;

42.2. procedūru un izmēģinājumu projektu plānošana;

42.3. izmēģinājumu dzīvnieku kopšana;

42.4. izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšana.

43. Darbinieki, kas plāno procedūras un izmēģinājumu projektus, ir ieguvuši izglītību zinātnes disciplīnā, kas attiecas uz

veicamo darbu, viņiem ir zināšanas par konkrēto dzīvnieku sugu un ir apgūtas minimālās izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības, kas minētas šo noteikumu 47.1., 47.2., 47.3., 47.8., 47.10. un 47.11. apakšpunktā.

44. Darbinieki, kas:

44.1. veic procedūras ar izmēģinājumu dzīvniekiem, ir apguvuši minimālās izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības jomās, kas minētas šo noteikumu 47. punktā, izņemot šo noteikumu 47.11. apakšpunktā minēto jomu, un uzdevumu veikšanas laikā līdz brīdim, kad tie ir apliecinājuši nepieciešamo kompetenci, tos uzrauga izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja norīkota persona;

44.2. kopj izmēģinājumu dzīvniekus, ir apguvuši minimālās izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības jomā, kas minēta šo noteikumu 47.1., 47.2., 47.3., 47.4., 47.6., 47.7. un 47.9. apakšpunktā, un uzdevumu veikšanas laikā līdz brīdim, kad tie ir apliecinājuši nepieciešamo kompetenci, tos uzrauga izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja norīkota persona;

44.3. nogalina izmēģinājumu dzīvniekus, ir apguvuši minimālās izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības jomā, kas minēta šo noteikumu 47.1., 47.2., 47.3., 47.4., 47.7. un 47.8. apakšpunktā, un uzdevumu veikšanas laikā līdz brīdim, kad tie ir apliecinājuši nepieciešamo kompetenci, tos uzrauga izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja norīkota persona.

45. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam uzņēmumā pastāvīgi (uz vietas) ir viena vai vairākas personas, kas:

45.1. atbild par uzņēmumā audzējamo, turamo, nogalināmo vai izmantojamo izmēģinājumu dzīvnieku labturības un kopšanas pārraudzību;

45.2. nodrošina, ka darbiniekiem ir pieejama informācija par izmitināto dzīvnieku sugu;

45.3. atbild par darbinieku atbilstošu izglītību, kompetenci un nepārtrauktu apmācību un uzrauga tos, līdz tie ir apliecinājuši darbam nepieciešamo kompetenci.

46. Par izmēģinājuma projektu atbildīgā persona ir tiesīga pildīt šo noteikumu 42.2. apakšpunktā un 45. punktā minētos pienākumus, ja tā ir saņēmusi atļauju šo noteikumu IX nodaļā minētajā kārtībā.

47. Darbinieki, kas veic procedūras ar izmēģinājumu dzīvniekiem, kā arī plāno procedūras un izmēģinājumu projektus, kopj un nogalina izmēģinājumu dzīvniekus, atbilstoši kompetencei ir apguvuši minimālās izmēģinājumu dzīvnieku labturības prasības šādās jomās:

47.1. zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, tostarp par to iegādi, audzēšanu, kopšanu un izmantošanu zinātniskiem mērķiem;

47.2. cilvēku un dzīvnieku attiecību ētika, dzīvības vērtība un argumenti par labu vai par sliktu dzīvnieku izmantošanai zinātniskiem mērķiem;

47.3. bioloģijas pamatelementi un konkrētām sugām raksturīgie bioloģijas elementi saistībā ar anatomiju, fizioloģiskajām īpatnībām, vaislu, ģenētiku un gēnu pārveidi;

47.4. dzīvnieku uzvedība, audzēšana un vides dažādošana;

47.5. attiecīgos gadījumos - izturēšanās metodes un procedūras, kas pielāgotas konkrētai sugai;

47.6. dzīvnieku veselības pārvaldība un higiēna;

47.7. izpratne par konkrētām laboratorijas dzīvnieku sugām raksturīgu diskomfortu, sāpēm un ciešanām;

47.8. anestēzija, sāpju mazināšanas metodes un izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšana;

47.9. humānu mērķa parametru izmantošana;

47.10. dzīvnieku aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības;

47.11. attiecīgos gadījumos - procedūru un izmēģinājuma projektu plānošana.

48. Šo noteikumu 42. punktā minētie darbinieki, uzrādot sertifikātu vai citu atbilstošu dokumentu, apliecina, ka atbilstoši kompetencei ir apguvuši šo noteikumu 47. punktā minētās prasības akreditētā apmācību programmā saskaņā ar Eiropas Komisijas vadlīnijām "Par vienotas izglītības un apmācības sistēmas izveidi", kas pieejamas Zemkopības ministrijas tīmekļvietnē.

49. Par izmēģinājuma projekta īstenošanu atbildīgā persona atbilstoši dienesta izsniegtajai izmēģinājuma projekta atļaujai dzīvnieka izmantošanai procedūrā nodrošina, ka:

49.1. tiek apturētas nevajadzīgas sāpes, ciešanas, diskomforts vai ilgstošs kaitējums, ko izmēģinājumu dzīvniekam sagādā jebkura procedūra;

49.2. izmēģinājuma projektu īsteno tikai saskaņā ar izsniegto izmēģinājuma projekta atļauju un, ja netiek ievēroti tās nosacījumi, veic un dokumentē attiecīgus pasākumus atbildības nodrošināšanai.

50. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam ir norīkots praktizējošs veterinārārsts, kam ir īpašas zināšanas laboratorijas dzīvnieku medicīnā un kuram ir uzticēti padomdevēja pienākumi saistībā ar izmēģinājumu dzīvnieku labsajūtu un ārstēšanu atbilstoši Eiropas Komisijas vadlīnijām "Par vienotas izglītības un apmācības sistēmas izveidi", kas pieejamas Zemkopības ministrijas tīmekļvietnē.

IV. Procedūras un to smaguma klasifikācija

51. Procedūru pēc tās smaguma pakāpes katrā gadījumā klasificē atsevišķi atbilstoši šo noteikumu 4. pielikumā minētajiem kritērijiem. Procedūras drīkst veikt tikai saistībā ar izmēģinājuma projektu, un pēc to smaguma pakāpes tās klasificē šādās grupās:

51.1. neatgriezeniskas;

51.2. vieglas;

51.3. mērenas;

51.4. smagas.

52. Dienests neļauj veikt procedūru, ja tā saistīta ar stiprām sāpēm, ciešanām vai diskomfortu, kas var būt ilgstošs un nevar tikt samazināts.

53. Procedūras, kas saistītas ar nopietniem ievainojumiem, kuri var izraisīt stipras sāpes, nedrīkst veikt bez anestēzijas.

54. Procedūras, ja vien tas nav nepiemēroti, veic, izmantojot vispārējo vai vietējo anestēziju, pretsāpju līdzekļus vai citu piemērotu metodi, lai nodrošinātu, ka sāpes, ciešanas un diskomforts izmēģinājumu dzīvniekam tiek samazināts līdz minimumam.

55. Lai izvērtētu nepieciešamību lietot anestēziju, ņem vērā, vai:

55.1. anestēzija izmēģinājumu dzīvnieku netraumē vairāk nekā procedūra;

55.2. anestēzija ir savienojama ar izmēģinājuma mērķi.

56. Bez pietiekamas anestēzijas vai atsāpināšanas izmēģinājumu dzīvniekam nedod zāles, kas tam neļauj vai traucē izrādīt sāpes.

57. Šo noteikumu 56. punktā minētajā gadījumā izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs dienestā iesniedz zinātnisku pamatojumu un datus par anestēzijas vai atsāpināšanas režīmu.

58. Dzīvniekam, kas varētu just sāpes pēc anestēzijas iedarbības beigām, lieto profilaktisku vai pēcoperācijas atsāpināšanu vai izmanto citu piemērotu sāpju mazināšanas metodi, ja vien tas ir savienojams ar procedūras mērķi.

59. Tiklīdz ir sasniegts procedūras mērķis, tiek veiktas darbības dzīvnieka ciešanu mazināšanai.

60. Pēc iespējas izvairās no nāves kā procedūras mērķa parametra, to aizstāj ar agrīniem un humāniem mērķa parametriem. Ja nav iespējams izvairīties no nāves kā mērķa parametra, procedūru plāno tā, lai:

60.1. nobeigtos pēc iespējas mazāk dzīvnieku;

60.2. pēc iespējas samazinātu dzīvnieka ciešanu ilgumu un intensitāti un pēc iespējas nodrošinātu nesāpīgu nāvi.

V. Prasības atkārtotai izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai procedūrā

61. Ja iespējams, procedūrā izmanto dzīvnieku, kas iepriekš nav ticis izmantots. Vienā vai vairākās procedūrās izmantotu dzīvnieku atkārtoti izmanto tikai tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

61.1. iepriekšējās procedūras faktiskais smagums bija viegls vai mērens;

61.2. ir pierādīts, ka dzīvnieka vispārējais veselības un labsajūtas stāvoklis ir pilnībā atjaunojies;

61.3. nākamā procedūra ir klasificēta kā viegla, mērena vai neatgriezeniska;

61.4. tas atbilst praktizējoša veterinārārsta konsultācijām, ņemot vērā katra dzīvnieka mūžā pieredzēto.

62. Izņēmuma gadījumā, atkāpjoties no šo noteikumu 61.1. apakšpunkta, pēc tam, kad praktizējošs veterinārārsts ir izmeklējis dzīvnieku, dienests var atļaut atkārtoti izmantot dzīvnieku ar nosacījumu, ka dzīvnieks pēc veiktās procedūras, kas rada tam ievērojamas sāpes, diskomfortu vai līdzīgas ciešanas, netiek izmantots vairāk kā vienu reizi.

63. Procedūru uzskata par pabeigtu, ja vairs nav jāveic nekādi novērojumi par šo procedūru vai - attiecībā uz jaunām ģenētiski modificētu dzīvnieku līnijām - ja pēcnācējiem vairs netiek novērotas sāpes, ciešanas, diskomforts vai ilgstošs kaitējums, vai tiem vairs nevajadzētu just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kurš līdzinās tam, ko izraisa adatas ievadīšana, vai ir stiprāks par to.

64. Procedūras beigās praktizējošs veterinārārsts lemj, vai izmēģinājumu dzīvnieks ir atstājams dzīvs, un dokumentē to. Izmēģinājumu dzīvnieku nogalina, ja uzskata, ka tas varētu turpināt just mērenas vai stipras sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu.

65. Ja izmēģinājumu dzīvnieku atstāj dzīvu, tas saņem veselības stāvoklim atbilstošu kopšanu un izmitināšanu.

VI. Izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes

66. Izmēģinājumu dzīvnieku nogalina, sagādājot tam pēc iespējas mazākas sāpes, ciešanas un diskomfortu.

67. Izmēģinājumu dzīvnieku nogalina kompetenta persona izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmumā.

68. Lauka pētījumos izmēģinājumu dzīvnieku var nogalināt kompetenta persona ārpus izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmuma.

69. Šo noteikumu 5. pielikumā minēto izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanai izmanto šajā pielikumā noteiktu atbilstošu nogalināšanas metodi.

70. Dienests var atļaut neizmantot šo noteikumu 5. pielikumā minēto nogalināšanas metodi, ja zinātnisks pamatojums apliecina:

70.1. ka nogalināšanas metode, ko izvēlējies izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs, uzskatāma par vismaz tikpat humānu kā konkrētajam izmēģinājumu dzīvniekam noteiktā nogalināšanas metode;

70.2. ka, izmantojot šo noteikumu 5. pielikumā minēto nogalināšanas metodi, procedūras mērķi nevar sasniegt.

71. Šo noteikumu 67., 68. un 69. punktu nepiemēro, ja izmēģinājumu dzīvnieks nogalināms ārkārtas apstākļos dzīvnieka labturības, sabiedrības veselības un sabiedrības drošības aizsardzības, dzīvnieku veselības vai ar vides apsvērumiem saistītu iemeslu dēļ.

72. Nogalinātos izmēģinājumu dzīvniekus savāc, pārstrādā un likvidē atbilstoši normatīvajiem aktiem par tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu apriņķi, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam.

73. Procedūrā izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku vai izmantošanai procedūrā paredzēto, bet neizmantoto izmēģinājumu dzīvnieku var:

73.1. izmitināt jaunā mājvietā;

73.2. palaist brīvībā tam piemērotā dzīvotnē, ja tas ir sawaļas dzīvnieks;

73.3. atdot atpakaļ sugai atbilstošā audzēšanas sistēmā.

74. Šo noteikumu 73. punktā minētos nosacījumus piemēro, ja:

74.1. to atļauj izmēģinājumu dzīvnieka veselības stāvoklis;

74.2. izmēģinājumu dzīvnieks neapdraud cilvēku vai citu dzīvnieku veselību, kā arī vidi;

74.3. ir veikti piemēroti pasākumi, lai sargātu dzīvnieka labsajūtu.

75. Ja tiek īstenots šo noteikumu 73.1. apakšpunktā minētais pasākums, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs to dara atbilstoši izstrādātajai jaunu mājvietu programmai, kas nodrošina izmitinātā dzīvnieka socializāciju, ievērojot dzīvnieku aizsardzības jomu regulējošo normatīvo aktu prasības.

76. Ja sawaļas dzīvnieku plānots palaist brīvībā savā dzīvotnē, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs, ja nepieciešams, pirms tam īsteno izmēģinājumu dzīvnieka rehabilitācijas programmu, ievērojot dzīvnieku aizsardzības jomu regulējošo normatīvo aktu prasības.

77. Izmēģinājumā izmantotos izmēģinājumu dzīvniekus un no tiem iegūtos produktus aizliegts lietot pārtikā, izņemot:

77.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulas (EK) Nr. 1831/2003 par dzīvnieku ēdināšanā lietotām piedevām 3. panta 2. punktā minēto gadījumu;

77.2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulas (EK) Nr. 1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula), 8. panta "a" punkta "iv" apakšpunktā minēto gadījumu.

VII. Prasības dzīvnieku labturības struktūrai un struktūras uzdevumi

78. Katrs izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs izveido dzīvnieku labturības struktūru.

79. Dzīvnieku labturības struktūrā darbojas persona vai personas, kas uzņēmumā atbild par izmēģinājumu dzīvnieku labturību un kopšanu. Izmēģinājumu dzīvnieku lietotājam tas ir zinātniskā personāla pārstāvis.

80. Norīkots praktizējošs veterinārārsts atbilstoši kompetencei sniedz ieguldījumu dzīvnieku labturības struktūrā, tostarp sniedzot konsultācijas par dzīvnieku slimību, veselību un labturību, par dzīvnieku aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principu ievērošanu, procedūru smaguma izvērtēšanu un citas konsultācijas, kas saistītas ar zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību.

81. Ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja darbības apjoms ir mazs, dzīvnieku labturības struktūras uzdevumu izpildi nodrošina, izmantojot citu izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju izveidoto dzīvnieku labturības struktūru.

82. Dzīvnieku labturības struktūra nodrošina vismaz šādu uzdevumu izpildi:

82.1. konsultēt darbiniekus, kas nodarbojas ar izmēģinājumu dzīvniekiem, labturības jautājumos, kas ir saistīti ar šo dzīvnieku ieguvī, izmitināšanu, kopšanu un izmantošanu;

82.2. konsultēt darbiniekus par aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasību piemērošanu un pastāvīgi viņus informēt par tehnikas un zinātnes atziņām saistībā ar minēto prasību piemērošanu;

82.3. informēt par jaunas mājas atrašanas programmām, tostarp arī par jaunajā mājā izmitināmo izmēģinājumu dzīvnieku pienācīgu socializāciju, un nodrošināt informācijas apmaiņu ar citiem izmēģinājumu dzīvnieku lietotājiem un audzētājiem;

82.4. ieviest un pārskatīt iekšējos darbības procesus attiecībā uz uzraudzību, ziņošanu un pēckontroli saistībā ar uzņēmumā izmitinātā vai izmantotā izmēģinājumu dzīvnieka labturību;

82.5. sekot izmēģinājumu projektu attīstībai un rezultātiem, ņemot vērā ietekmi uz izmantotajiem izmēģinājumu dzīvniekiem un nosakot elementus, kas vēl vairāk veicina aizstāšanu, samazināšanu un pilnveidi, un konsultēt par šiem elementiem;

82.6. konsultēties izmēģinājumu dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā ar zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komiteju;

82.7. vismaz trīs gadus pēc pēdējā ieraksta saglabāt dokumentāciju par dzīvnieku labturības struktūras sniegtajām konsultācijām un lēmumiem saistībā ar šīm konsultācijām.

83. Šo noteikumu 82.7. apakšpunktā minēto dokumentāciju pēc pieprasījuma uzrāda dienestam.

VIII. Informācijas reģistrēšanas un apkopošanas, pārskatu iesniegšanas un dokumentācijas glabāšanas kārtība

84. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs glabā dokumentāciju vismaz par:

84.1. audzēto, iegūto, piegādāto, procedūrās izmantoto, procedūrās atkārtoti izmantoto, brīvībā palaisto vai jaunā mājā izmitināto izmēģinājumu dzīvnieku skaitu un sugu;

84.2. dzīvnieku izcelsmi, tostarp par to, vai tie ir audzēti izmantošanai procedūrās;

84.3. dienu, kad dzīvnieki iegūti, piegādāti, palaisti brīvībā vai izmitināti jaunā mājā;

84.4. personu, no kuras dzīvnieki ir iegūti;

84.5. dzīvnieku saņēmēju (vārds, uzvārds vai nosaukums un adrese);

84.6. katrā uzņēmumā nobeigušos un nogalināto izmēģinājumu dzīvnieku skaitu un sugu. Attiecībā uz izmēģinājumu dzīvniekiem, kas nobeigušies, norāda nāves cēloni, ja tas ir zināms;

84.7. izmēģinājumu dzīvnieku lietotājiem - par izmēģinājumu projektiem, kuros izmēģinājumu dzīvnieki ir izmantoti.

85. Šo noteikumu 84. punktā minēto dokumentāciju glabā vismaz piecus gadus un pēc pieprasījuma uzrāda dienestam.

86. Par katru suni, kaķi un primātu, kas nav cilvēkveidīgais primāts, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs glabā šādus datus:

86.1. identitāte;

86.2. dzimšanas vieta un laiks (ja zināms);

86.3. vai dzīvnieks ir audzēts izmantošanai procedūrās;

86.4. par primātiem, kas nav cilvēkveidīgie primāti, - vai dzīvnieks ir nebrīvē audzētu primātu pēctecis.

87. Katram sunim, kaķim un primātam, kas nav cilvēkveidīgais primāts, izveido individuālu biogrāfisko uzskaites kartīti, ko aizpilda, kamēr dzīvnieks tiek turēts atbilstoši zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem.

88. Biogrāfisko uzskaites kartīti izveido, dzīvniekam piedzimstot vai iespējami drīz pēc tam, un turpmāk tajā iekļauj būtiskas ziņas par konkrētā dzīvnieka vairošanos, veterināro aprūpi un socializāciju, kā arī par izmēģinājumu projektiem, kuros tas ticis izmantots.

89. Šo noteikumu 86., 87. un 88. punktā minētos datus glabā vismaz trīs gadus pēc dzīvnieka nāves vai izmitināšanas jaunā mājvietā un pēc pieprasījuma uzrāda dienestam.

90. Ja dzīvnieks tiek izmitināts jaunā mājvietā, kopā ar dzīvnieku nosūta attiecīgo individuālajā biogrāfiskajā uzskaites kartītē norādīto informāciju (tostarp par veterināro aprūpi un socializāciju) un mājas (istabas) dzīvnieka pasi vai vakcinācijas apliecību.

91. Ikvienu suni, kaķi vai primātu, kas nav cilvēkveidīgais primāts, izmantojot pēc iespējas nesāpīgāku paņēmienu, iezīmē ar pastāvīgu individuālu pazīšanas zīmi. Iezīmēšanu izdara līdz dzīvnieka atšķiršanai no mātes atbilstoši mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

92. Ja suni, kaķi vai primātu, kas nav cilvēkveidīgais primāts, pirms atšķiršanas no mātes pārved no viena audzētāja, piegādātāja un lietotāja pie cita un ja nav lietderīgi to iepriekš iezīmēt, saņēmējs glabā dokumentāciju, kurā ir norādīta dzīvnieka māte, līdz dzīvnieks tiek attiecīgi iezīmēts.

93. Ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs saņem no mātes atšķirtu suni, kaķi vai primātu, kas nav cilvēkveidīgais primāts, dzīvnieku iespējami drīz iezīmē ar pastāvīgu pazīšanas zīmi, izmantojot pēc iespējas nesāpīgāku paņēmienu saskaņā ar mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

94. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs triju darbdienu laikā pēc dienesta pieprasījuma saņemšanas paziņo iemeslus, kādēļ dzīvnieks nav iezīmēts.

95. Izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs, piegādātājs un lietotājs visu attiecīgo dokumentāciju, tostarp izmēģinājuma projekta atļauju dzīvnieka izmantošanai procedūrā un izmēģinājuma projekta izvērtēšanas iznākumu, glabā vismaz trīs gadus pēc izmēģinājuma projekta atļaujas dzīvnieka izmantošanai procedūrā beigu datuma vai pēc Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.¹ panta trešajā daļā minētā termiņa beigām un pēc pieprasījuma uzrāda dienestam.

96. Dokumentāciju par izmēģinājuma projektiem, kuri tiek retrospektīvi izvērtēti atbilstoši šo noteikumu XII nodaļai, glabā līdz šīs izvērtēšanas pabeigšanai.

97. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs, kas ir saņēmis izmēģinājuma projekta atļauju dzīvnieka izmantošanai procedūrā, un izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs, kas audzē ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuriem ir tīši veidots un izpaužas kaitīgs fenotips, līdz kārtējā gada 1. martam elektroniski iesniedz dienestā pārskatu par izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā iepriekšējā gadā saskaņā ar šo noteikumu 6. pielikumu.

IX. Kārtība, kādā par izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai izsniedz un anulē atļauju

98. Lai par izmēģinājuma projektu atbildīgā persona, kas ir atbildīga arī par izmēģinājuma, izmēģinājumā iesaistīto

personu un izmēģinājumu dzīvnieku pārraudzību (turpmāk - atbildīgā persona), saņemtu atļauju, tā dienestā iesniedz:

98.1. iesniegumu, kurā norāda fiziskās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi;

98.2. izglītības dokumenta kopiju par akadēmisko izglītību ar izmēģinājumiem saistītajās jomās (medicīna, bioloģija, farmakoloģija, veterinārmedicīna);

98.3. Eiropas Laboratorijas dzīvnieku zinātnes asociāciju federācijas dokumenta kopiju, kas apliecina attiecīgā moduļa apmācības kursa apgūšanu.

99. Dienests pārliecinās par valsts nodevas samaksu par atļaujas izsniegšanu atbildīgajai personai.

100. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 98. punktā minētā iesnieguma un tam pievienoto dokumentu saņemšanas un izvērtēšanas pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

100.1. izsniegt atļauju atbildīgajai personai;

100.2. atteikt atļaujas izsniegšanu atbildīgajai personai.

101. Dienests triju darbdienu laikā pēc šo noteikumu 100. punktā minētā lēmuma pieņemšanas to rakstiski paziņo atbildīgajai personai. Ja pieņemts lēmums izsniegt atļauju atbildīgajai personai, dienests triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas izsniedz minēto atļauju.

102. Dienests pieņem lēmumu anulēt atļauju, ja konstatē, ka kāda izmēģinājuma projekta īstenošana neatbilst izsniegtajai izmēģinājuma projekta atļaujai dzīvnieka izmantošanai procedūrā.

103. Dienests triju darbdienu laikā lēmumu par atļaujas anulēšanu rakstiski paziņo atbildīgajai personai un izmēģinājumu dzīvnieku lietotājiem, kuru izmēģinājumu projektos ir iesaistīta minētā atbildīgā persona.

104. Izmēģinājumu dzīvnieku lietotājs piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 103. punktā minētā lēmuma saņemšanas paziņo dienestam citu par izmēģinājuma projektu atbildīgo personu.

X. Kārtība, kādā izsniedz, groza, atjauno un anulē izmēģinājuma projekta atļauju

105. Izmēģinājuma projekti netiek īstenoti, ja nav saņemts dienesta pozitīvs izmēģinājuma projekta izvērtējums saskaņā ar šo noteikumu XI nodaļu.

106. Lai īstenotu izmēģinājuma projektu, izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs saņem no dienesta izmēģinājuma projekta atļauju. Izmēģinājuma projekts tiek īstenots saskaņā ar izsniegto izmēģinājuma projekta atļauju.

107. Līdz ar izmēģinājuma projekta atļaujas beigām beidzas visas izmēģinājuma procedūras.

108. Lai saņemtu izmēģinājuma projekta atļauju, par projektu atbildīgā persona vai izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs (turpmāk - iesnieguma iesniedzējs) dienestā iesniedz iesniegumu. Iesniegumā norāda:

108.1. izmēģinājumu dzīvnieku lietotāju;

108.2. izmēģinājuma projekta norises vietu (vai informāciju par vietu ārpus izmēģinājumu dzīvnieku lietotāja uzņēmuma telpām, kur notiks procedūra);

108.3. par projektu atbildīgās personas vārdu, uzvārdu un izsniegtās atļaujas numuru;

108.4. to personu vārdus un uzvārdus, kuras veiks izmēģinājuma projektā minētās darbības;

108.5. par izmēģinājuma projekta īstenošanu atbildīgo personu;

108.6. procedūras sākuma un beigu datumu.

109. Šo noteikumu 108. punktā minētajam iesniegumam pievieno:

109.1. izmēģinājuma projektu, kurā norāda:

109.1.1. izmēģinājuma projekta nosaukumu;

109.1.2. izmēģinājuma projekta un procedūru mērķi (tostarp aktualitāti un novitāti);

109.1.3. paredzamos izmēģinājuma projekta zinātniskos rezultātus un izglītojošo vērtību;

109.1.4. pamatojumu un attaisnojumu dzīvnieku izmantošanai, ieskaitot izcelsmi, skaitu, sugu un dzīves posmu;

109.1.5. pamatojumu un attaisnojumu procedūrām;

109.1.6. metodes, ko paredzēts lietot, lai aizstātu, samazinātu un pilnveidotu izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrās;

109.1.7. plānotās anestēzijas, atsāpināšanas un citas sāpju mazināšanas metodes;

109.1.8. jebkādu ciešanu samazināšanas, novēršanas un atvieglošanas veidu izmēģinājumu dzīvniekiem no dzimšanas līdz nāvei, ja nepieciešams;

109.1.9. humānu mērķa parametru izmantošanu;

109.1.10. eksperimentālo vai novērojumu stratēģiju un statistikas informāciju, lai līdz minimumam samazinātu dzīvnieku skaitu, tiem radītās sāpes, ciešanas, diskomfortu un ietekmi uz vidi, ja nepieciešams;

109.1.11. izmēģinājumu dzīvnieku atkārtotas izmantošanas kumulatīvās ietekmes izvērtējumu;

109.1.12. ieteikto procedūru smaguma klasifikāciju;

109.1.13. attiecīgos gadījumos - izvairīšanos no procedūru nevajadzīgas dublēšanās;

109.1.14. izmēģinājumu dzīvnieku izmitināšanas, audzēšanas un kopšanas apstākļus;

109.1.15. izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes;

109.1.16. izmēģinājuma projektā iesaistīto personu kompetenci;

109.1.17. to procedūrās veicamo manipulāciju uzskaitījumu un aprakstu, kurām tiks pakļauti izmēģinājumu dzīvnieki;

109.1.18. kaitējumu un ieguvumu izvērtējumu;

109.2. izmēģinājuma projekta netehnisku kopsavilkumu;

109.3. ja nepieciešams, pilnvarojumu par tiesībām iesniegt dokumentus izmēģinājumu dzīvnieku lietotāja vārdā.

110. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs, ievērojot intelektuālā īpašuma un konfidencialas informācijas aizsardzību, izmēģinājuma projekta netehniskajā kopsavilkumā norāda:

110.1. informāciju par izmēģinājuma projekta mērķiem, tostarp par paredzamajiem kaitējumiem un ieguvumiem, kā arī ziņas par izmantojamo dzīvnieku skaitu un sugu;

110.2. apliecinājumu, ka tiek ievērotas aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības.

111. Izmēģinājuma projekta netehniskais kopsavilkums ir anonīms, un tajā nav iekļauti izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja vai tā darbinieku vārdi vai nosaukumi un adreses.

112. Ja ir iesniegts nepilnīgs vai nepareizs šo noteikumu 108., 109. un 110. punktā minētais iesniegums un pārējie dokumenti, dienests pēc iespējas ātri informē iesnieguma iesniedzēju par nepieciešamību iesniegt jebkādu papildu dokumentus un par iespējamo ietekmi uz Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.¹ panta trešajā daļā noteikto termiņu.

113. Dienests 10 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 108., 109. un 110. punktā minēto dokumentu iesniegšanas pārbauda, vai ir iesniegti visi dokumenti, un iesnieguma iesniedzējam paziņo:

113.1. ka saņemti visi nepieciešamie dokumenti un iesniegums tiks izskatīts Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.¹ panta trešajā daļā noteiktajā termiņā;

113.2. ka piecu darbdienu laikā no paziņošanas dienas jāiesniedz nepieciešamie papildu dokumenti.

114. Ja iesnieguma iesniedzējs šo noteikumu 113.2. apakšpunktā noteiktajā termiņā neiesniedz nepieciešamos papildu dokumentus, dienests pieņem lēmumu neizsniegt izmēģinājuma projekta atļauju dzīvnieka izmantošanai procedūrā un minēto lēmumu triju darbdienu laikā rakstiski paziņo iesnieguma iesniedzējam.

115. Dienests izsniedz izmēģinājuma projekta atļauju tikai tām procedūrām, kurām ir:

115.1. veikta izmēģinājuma projekta izvērtēšana saskaņā ar šo noteikumu XI nodaļu un saņemts pozitīvs vērtējums;

115.2. atbilstoši procedūru smaguma klasifikācijai un šo noteikumu IV nodaļai noteikta procedūras smaguma pakāpe.

116. Dienests Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.¹ panta trešajā daļā noteiktajā termiņā izvērtē saskaņā ar šo noteikumu

108. punktu iesniegto iesniegumu un šo noteikumu 109. un 110. punktā minētos dokumentus un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

116.1. izsniegt izmēģinājuma projekta atļauju;

116.2. atteikt izmēģinājuma projekta atļaujas izsniegšanu.

117. Ja dienests pieņem lēmumu pagarināt Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.¹ panta trešajā daļā minēto iesnieguma izskatīšanas termiņu līdz 15 darbdienām, tas rakstiski informē iesnieguma iesniedzēju pirms pamattermiņa beigām.

118. Dienests triju darbdienu laikā rakstiski paziņo lēmumu iesnieguma iesniedzējam.

119. Ja pieņemts lēmums izsniegt izmēģinājuma projekta atļauju, dienests triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas to izsniedz iesnieguma iesniedzējam, norādot:

119.1. izmēģinājumu dzīvnieka lietotāju, kas sāk izmēģinājuma projektu;

119.2. par izmēģinājuma projekta īstenošanu atbildīgo personu un izmēģinājuma projekta atbilstību izsniegtajai izmēģinājuma projekta atļaujai;

119.3. ja nepieciešams, - uzņēmumu, kurā izmēģinājuma projekts tiks īstenots;

119.4. īpašus nosacījumus, ja tādi izriet no izmēģinājuma projekta izvērtēšanas, tostarp - vai izmēģinājuma projektu izvērtē retrospektīvi, un termiņu, līdz kuram jāiesniedz šo noteikumu 132. punktā norādītā informācija;

119.5. atļaujas derīguma termiņu, kas nav ilgāks par pieciem gadiem.

120. Ja izmēģinājuma projektā ievieš tādas izmaiņas, kas var negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību, vai mainījusies informācija, kas dienestam iesniegta saskaņā ar šo noteikumu 108., 109. un 110. punktu, iesnieguma iesniedzējs dienestā iesniedz iesniegumu, kurā norāda attiecīgās izmaiņas.

121. Dienests 10 darbdienu laikā izvērtē šo noteikumu 120. punktā minēto iesniegumu un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

121.1. izdarīt grozījumus izmēģinājuma projekta atļaujā, ja iesniegumā norādītās izmaiņas nav tieši attiecināmas uz

izmēģinājuma projektu (piemēram, par izmēģinājuma projekta īstenošanu atbildīgās personas uzvārda maiņa);

121.2. atjaunot (piemēram, atļaut izdarīt izmaiņas procedūrā) izmēģinājuma projekta atļauju, ja iesniegumā norādītās izmaiņas tieši attiecas uz izmēģinājuma projektu, kā arī var negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību, un ja, vērtējot izmaiņas šo noteikumu XI nodaļā noteiktajā kārtībā, saņemts pozitīvs vērtējums;

121.3. atteikt izdarīt grozījumus izmēģinājuma projekta atļaujā vai atjaunot to.

122. Dienests triju darbdienu laikā rakstiski paziņo lēmumu iesnieguma iesniedzējam, un, ja pieņemts šo noteikumu 121.1. vai 121.2. apakšpunktā minētais lēmums par grozījumu izdarīšanu izmēģinājuma projekta atļaujā vai tās atjaunošanu, vajadzīgs turpmāks labvēlīgs izmēģinājuma projekta izvērtējuma iznākums.

123. Ja izmēģinājuma projekta īstenošana neatbilst izsniegtajai izmēģinājuma projekta atļaujai, dienests pieņem lēmumu anulēt izmēģinājuma projekta atļauju un triju darbdienu laikā lēmumu rakstiski paziņo iesnieguma iesniedzējam. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs rīkojas saskaņā ar dienesta norādījumiem.

124. Ja dienests pieņem lēmumu anulēt izsniegto izmēģinājuma projekta atļauju, tas nedrīkst negatīvi ietekmēt izmēģinājuma projektā izmantoto vai izmantošanai paredzēto izmēģinājumu dzīvnieku labturību un izmēģinājumu dzīvnieku lietotājs rīkojas atbilstoši dienesta norādījumiem.

125. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs pirms pakalpojuma saņemšanas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā veicama samaksa par Pārtikas un veterinārā dienesta valsts uzraudzības un kontroles darbībām un maksas pakalpojumiem, sedz izmaksas, kas saistītas ar izmēģinājuma projekta atļaujas izsniegšanu.

XI. Izmēģinājuma projekta izvērtēšana

126. Lai izsniegtu izmēģinājuma projekta atļauju, dienests izvērtē izmēģinājuma projektu, nodrošinot izvērtēšanas procesa pārskatāmību atbilstoši zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

127. Izmēģinājuma projektu izvērtē tik detalizēti, cik tas ir nepieciešams attiecīgajam izmēģinājuma projekta veidam. Izvērtēšanas gaitā pārlicinās par izmēģinājuma projekta atbilstību šādiem kritērijiem:

127.1. izmēģinājuma projekts ir pamatots no zinātnes vai izglītības viedokļa vai arī tā īstenošana noteikta normatīvajos

aktos;

127.2. izmēģinājuma projekta mērķi attaisno dzīvnieku izmantošanu;

127.3. izmēģinājuma projekts plānots tā, lai procedūras būtu iespējams veikt, cik vien iespējams, humāni un videi nekaitīgi.

128. Lai izvairītos no procedūru dublēšanās, dienests atzīst citu dalībvalstu datus, kas iegūti, veicot Eiropas Savienībā zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomā atzītas procedūras, izņemot gadījumus, ja sabiedrības veselības, drošības vai vides aizsardzības nolūkā attiecībā uz šiem datiem jāveic papildu procedūras.

129. Izmēģinājuma projekta izvērtējumā iekļauj:

129.1. izmēģinājuma projekta mērķa izvērtējumu, paredzamos zinātniskos ieguvumus vai izglītojošo vērtību;

129.2. izvērtējumu par to, kā izmēģinājuma projektā ievērota prasība par dzīvnieku izmantošanas aizstāšanu, samazināšanu un pilnveidi;

129.3. procedūru smaguma klasifikācijas izvērtējumu un kategoriju piešķiršanu;

129.4. izmēģinājuma projekta kaitējuma un ieguvumu analīzi, lai izvērtētu, vai kaitējums dzīvniekiem ciešanu, sāpju un diskomforta ziņā ir attaisnojams ar gaidāmo rezultātu, ņemot vērā ētiskos apsvērumus, un vai tas var dot labumu cilvēkiem, dzīvniekiem vai videi;

129.5. izvērtējumu par:

129.5.1. izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodi;

129.5.2. apdraudēto sugu īpatņiem;

129.5.3. primātiem, kas nav cilvēkveidīgie primāti;

129.5.4. savvaļā sagūstītiem dzīvniekiem;

129.5.5. izmantošanai procedūrās audzēto dzīvnieku (vai norādītā suga ir ar viszemāko iespējamo jutību, vai tā ir

piemērota izmēģinājuma projektā paredzēto procedūru veikšanai un izmēģinājuma projekta mērķa sasniegšanai);

129.5.6. procedūrām (vai ar izmēģinājuma projektā norādīto metodiku ir iespējams sasniegt izvirzīto mērķi);

129.5.7. anestēziju;

129.5.8. atkārtotu dzīvnieku izmantošanu;

129.5.9. izmēģinājumu dzīvnieku kopšanu un izmitināšanu;

129.6. vai un kad izmēģinājuma projekts izvērtējams retrospektīvi.

130. Izvērtējot izmēģinājuma projektu, ievēro intelektuālā īpašuma un konfidencialās informācijas aizsardzības principus, izvērtēšanu veic objektīvi un tajā var ietvert neatkarīgu personu atzinumus.

131. Dienests izmēģinājuma projekta izvērtēšanā var piesaistīt ekspertus (pētniekus), īpaši ar zināšanām šādās jomās:

131.1. zinātnes jomas, kurās izmanto dzīvniekus, tostarp aizstāšana, samazināšana un pilnveide attiecīgajās jomās;

131.2. eksperimentu plānošana, attiecīgos gadījumos arī statistika;

131.3. veterinārmedicīnas prakse darbības jomā, kas saistīta ar izmēģinājumu (laboratorijas) dzīvniekiem, vai veterinārmedicīnas prakse darbības jomā, kas saistīta ar savaļas dzīvniekiem, ja nepieciešams;

131.4. to sugu dzīvnieku audzēšana un kopšana, kuru īpatņus paredzēts izmantot.

XII. Retrospektīvā izvērtēšana

132. Par izmēģinājuma projektu atbildīgā persona 30 dienu laikā pēc izmēģinājuma projekta beigām dienestā iesniedz:

132.1. informāciju par izmēģinājuma projekta mērķi un tā sasniegšanu;

132.2. analītisku aprakstu par izmēģinājumu dzīvniekam nodarīto kaitējumu, ja tas atšķiras no iesniegumā minētā, kā arī izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku skaitu, sugu un procedūru smagumu;

132.3. informāciju par īstenotajiem pasākumiem, kas veicinājuši dzīvnieku izmantošanas aizstāšanu, samazināšanu un pilnveidi.

133. Pamatojoties uz šo noteikumu 132. punktā minētajiem dokumentiem, dienests izvērtē:

133.1. vai ir sasniegti izmēģinājuma projekta mērķi;

133.2. dzīvniekiem nodarīto kaitējumu, tostarp izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku skaitu, sugu un procedūru smagumu;

133.3. elementus, kas var veicināt aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības turpmāku īstenošanu.

134. Retrospektīvi izvērtē izmēģinājuma projektus, kuros:

134.1. izmanto primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti;

134.2. ietvertās procedūras klasificētas kā smagas.

135. Neskarot šo noteikumu 134. punktu un atkāpjoties no šo noteikumu 129.6. apakšpunkta, dienests retrospektīvi neizvērtē izmēģinājuma projektus, kuros izmanto tikai tādas procedūras, kas klasificētas kā vieglas vai neatgriezeniskas.

XIII. Uzraudzība un kontrole

136. Dienests regulāri veic visu izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju un to uzņēmumu pārbaudes atbilstoši zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

137. Dienests nosaka pārbaužu biežumu, izvērtējot katra izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja un to uzņēmumu riska analīzi un ņemot vērā:

137.1. izmitināto dzīvnieku skaitu un sugu;

137.2. kā izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs līdz šim ir pildījis zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasības;

137.3. attiecīgā izmēģinājumu dzīvnieku lietotāja īstenoto izmēģinājumu projektu skaitu un veidu;

137.4. jebkuru informāciju, kas varētu liecināt par izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja un to uzņēmumu neatbilstību prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību.

138. Katru gadu atbilstoši šo noteikumu 137. punktā minētajai riska analīzei pārbauda vismaz vienu trešdaļu izmēģinājumu dzīvnieku lietotāju. Ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs nodarbojas ar primātiem, kas nav cilvēkveidīgie primāti, to pārbauda vismaz reizi gadā.

139. Piemērotu daļu pārbaūžu (kurām nav nepieciešams īpašs saskaņojums) veic bez iepriekšēja brīdinājuma.

140. Pārbaudes dokumentāciju glabā vismaz piecus gadus pēc pēdējā ieraksta izdarīšanas.

141. Dienests reizi gadā savā tīmekļvietnē publicē statistikas datus par:

141.1. procedūrās izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku sugu un skaitu;

141.2. procedūru faktisko smagumu;

141.3. procedūrās izmantoto primātu, kas nav cilvēkveidīgie primāti, izcelsmi un sugu.

142. Pēc šo noteikumu 116.1. apakšpunktā minētā lēmuma pieņemšanas dienests savā tīmekļvietnē publicē atļautā izmēģinājuma projekta netehnisko kopsavilkumu un tā atjauninājumu.

143. Dienests apstrādā personas datus (vārds, uzvārds, personas kods, dzīvesvietas adrese, tālruna numurs, e-pasta adrese), lai reģistrētu katru izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju un to uzņēmumu, izsniegtu izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai atļauju, izsniegtu izmēģinājuma projekta atļauju dzīvnieka izmantošanai procedūrā un saglabātu šo noteikumu 22., 98. un 108. punktā minētos dokumentus atbilstoši zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

XIV. Noslēguma jautājums

144. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2013. gada 22. janvāra noteikumus Nr. 52 "Noteikumi par

zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību" (Latvijas Vēstnesis, 2013, 24. nr.; 2017, 129. nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 22. septembra Direktīvas 2010/63/ES par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību.

Ministru prezidents *Māris Kučinskis*

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Zemkopības ministrijas iesniegtajā redakcijā

1. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 8. janvāra
noteikumiem Nr. 1

Primāti, kas nav cilvēkveidīgie primāti, ko atļauts izmantot procedūrās

Nr. p.k.	Suga	Datums
1.	Parastais kalitrikss (<i>Callithrix jacchus</i>)	2013. gada 1.janvāris
2.	Garastes makaks (<i>Macaca fascicularis</i>)	Pieci gadi pēc tam, kad publicēti Eiropas Komisijas priekšizpētes rezultāti, ja ar to nesniedz ieteikumu pagarināt periodu. Priekšizpētes rezultātus publicē vēlākais 2017. gada 10. novembrī.
3.	Rēzus pērtiķis (<i>Macaca mulata</i>)	Pieci gadi pēc tam, kad publicēti Eiropas Komisijas priekšizpētes rezultāti, ja ar to nesniedz ieteikumu pagarināt periodu. Priekšizpētes rezultātus publicē vēlākais 2017. gada 10. novembrī.

4.	Citi primāti, izņemot cilvēku ģints primātus	Pieci gadi pēc tam, kad publicēti Eiropas Komisijas priekšizpētes rezultāti, ja ar to nesniedz ieteikumu pagarināt periodu. Priekšizpētes rezultātus publicē vēlākais 2017. gada 10. novembrī.
----	--	---

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Zemkopības ministrijas iesniegtajā redakcijā

2. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 8. janvāra
noteikumiem Nr. 1

Izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja iesniegums Pārtikas un veterinārajā dienestā

1. Informācija par darbībām

- reģistrēt
- izmaiņas reģistrācijas informācijā
- reģistrēt darbības izbeigšanu

2. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs

(juridiskās personas nosaukums/fiziskās personas vārds un uzvārds)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(reģistrācijas Nr. Uzņēmumu reģistrā)

								-					
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

(fiziskai personai - personas kods)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(juridiskā adrese/fiziskai personai - dzīvesvietas adrese)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(faktiskās atrašanās vietas adrese)

--	--	--	--	--	--	--	--

(tālruņa numurs)

--	--	--	--	--	--	--	--

(faksa numurs)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(e-pasta adrese)

3. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja pārstāvis

--	--	--	--	--	--	--	--

(personas kods)

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(vārds un uzvārds)

--	--	--	--	--	--	--	--

(tālruņa numurs)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(e-pasta adrese)

4. Par izmēģinājumu dzīvniekiem un darbiniekiem atbildīgā persona

						-					
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

(personas kods)

--

(vārds un uzvārds)

--

(specialitāte)

--	--	--	--	--	--	--	--

(tālruņa numurs)

--

(e-pasta adrese)

5. Praktizējošs veterinārārsts

						-				
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

(personas kods)

--

(vārds un uzvārds)

--	--	--	--	--	--	--	--

(tālruņa numurs)

--

(e-pasta adrese)

6. Darbības veidi:

Nr. p.k.	Darbības veids	Dzīvnieku	
		sugas	skaits
1.	Izmēģinājumu dzīvnieku audzēšana		
2.	Izmēģinājumu dzīvnieku piegāde		
3.	Izmēģinājumu dzīvnieku lietošana		

7. Vēlos saņemt reģistrācijas apliecību:

Jā		Nē	
----	--	----	--

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(datums)						(paraksts un tā atšifrējums)			

8. Iesnieguma reģistrācija (aizpilda Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieks)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(datums)	(amats/vārds, uzvārds)	(paraksts)

Personas datu apstrāde notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 8. janvāra noteikumu Nr. 1 "Noteikumi par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību" 143. punktu.

Piezīmes.

Dokumenta rekvizītus "paraksts", "datums" un 8. punktu "iesnieguma reģistrācija" neaizpilda, ja elektroniskais dokuments ir sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu izstrādāšanu, noformēšanu, glabāšanu un apriti.

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem un to uzņēmumiem

I. Telpas

1. Visas telpas projektē tā, lai radītu vidi, kurā ievērotas tajās turamās sugas dzīvnieku fizioloģiskās un etoloģiskās vajadzības. Telpas projektē un apsaimnieko tā, lai novērstu nepiederošu personu piekļūšanu un dzīvnieku iekļūšanu vai izkļūšanu.

2. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem ir aktīva apkopes programma, lai novērstu un izlabotu defektus ēkās un aprīkojumā.

3. Turēšanas telpas:

3.1. izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem ir regulārs un efektīvs telpu tīrīšanas grafiks, lai telpās uzturētu apmierinošus higiēnas standartus;

3.2. sienas un grīdu klāj ar virsmas materiālu, kurš izturīgs pret stipru nolietojanos, ko rada izmēģinājumu dzīvnieki un tīrīšana. Materiāls nekaitē izmēģinājumu dzīvnieku veselībai un ir tāds, lai izmēģinājumu dzīvnieki nevarētu savainoties. Papildus aizsargā aprīkojumu vai ierīces, lai izmēģinājumu dzīvnieki tās nevarētu sabojāt vai paši savainoties;

3.3. nesaderīgas sugas, piemēram, plēsoņas un medījamos izmēģinājumu dzīvniekus, vai izmēģinājumu dzīvniekus, kam ir vajadzīgi atšķirīgi vides apstākļi, neizmitina vienā telpā, bet plēsoņas un medījamos izmēģinājumu dzīvniekus - arī saredzamā, saožamā vai sadzirdamā attālumā.

4. Vispārējiem un īpašiem mērķiem paredzētās procedūru telpās:

4.1. izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem, ja nepieciešams, ir pieejams tāds laboratorijas aprīkojums, lai varētu veikt vienkāršas diagnosticējošas pārbaudes, pēcnāves apskati un tādu paraugu noņemšanu, kuru plašāku laboratorisku izmeklēšanu veic citur. Vispārējiem un īpašiem mērķiem paredzētās telpas ir pieejamas, kad procedūras vai novērojumus nav vēlams veikt izmēģinājumu dzīvnieku turēšanas telpās;

4.2. ir telpas, kurās var jauniegūtus izmēģinājumu dzīvniekus izolēt, līdz var noteikt to veselības stāvokli un novērtēt un līdz minimumam samazināt iespējamo veselības apdraudējumu pārējiem dzīvniekiem;

4.3. ir telpas, lai slimus vai ievainotus izmēģinājumu dzīvniekus iespējams varētu turēt atsevišķi.

5. Palīgtelpas:

5.1. noliktavas telpas projektē, izmanto un uztur tā, lai nodrošinātu barības un pakaišu kvalitāti. Šīs telpas, ciktāl tas iespējams, ir aizsargātas pret parazītiem un kukaiņiem. Citus materiālus, kurus var piesārņot vai kuri var radīt apdraudējumu izmēģinājumu dzīvniekiem vai apkalpojošam personālam, glabā atsevišķi;

5.2. tīrīšanas un mazgāšanas vietas ir pietiekami plašas, lai tajās izvietotu lietotā aprīkojuma tīrīšanas un dezinfekcijas iekārtas. Tīrīšanas procesu organizē tā, lai nošķirtu tīrā un netīrā aprīkojuma plūsmu un novērstu tikko notīrītā aprīkojuma piesārņošanu;

5.3. izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs nodrošina nobeigušos izmēģinājumu dzīvnieku un izmēģinājumu dzīvnieku atkritumu higiēnisku uzglabāšanu un drošu iznīcināšanu. Ja iznīcināšana attiecīgajā uzņēmumā nav iespējama vai nav nepieciešama, to nodrošina atbilstoši normatīvajiem aktiem par prasībām tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu aprītei, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam;

5.4. ja nepieciešams ķirurģiskas procedūras veikt sterilos apstākļos, nodrošina vienu vai vairākas pienācīgi aprīkotas telpas, kā arī pēcoperācijas atveseļošanās telpas.

II. Vide un tās kontrole

6. Vēdināšana un temperatūra:

6.1. izolācija, apsilde un ventilācija turēšanas telpās ir tāda, lai gaisa cirkulāciju, putekļu daudzumu un gāzu koncentrāciju

uzturētu tādā līmenī, kas ir izmēģinājumu dzīvniekiem nekaitīgs;

6.2. temperatūru un relatīvo mitrumu turēšanas telpās pielāgo sugai un vecuma grupai, ko tajās izmitina. Temperatūru mēra un reģistrē katru dienu;

6.3. izmēģinājumu dzīvniekus nedrīkst turēt ārā tādos klimatiskos apstākļos, kas tiem var radīt diskomfortu.

7. Apgaismojums:

7.1. ja dabiskais apgaismojums nenodrošina piemērotu gaismas vai tumsas ciklu, nodrošina kontrolētu apgaismojumu, lai apmierinātu izmēģinājumu dzīvnieku bioloģiskās vajadzības un nodrošinātu apmierinošu darba vidi;

7.2. apgaismojums atbilst izmēģinājumu dzīvnieku audzēšanas procedūru un dzīvnieku apskates vajadzībām;

7.3. nodrošina sugai pielāgotus regulārus fotoperiodus un apgaismojuma intensitāti;

7.4. turot albīnus izmēģinājumu dzīvniekus, apgaismojumu regulē, ņemot vērā to jutīgumu pret gaismu.

8. Troksnis:

8.1. trokšņa līmenis, tostarp ultraskaņa, nedrīkst negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību;

8.2. uzņēmumu signalizācijas sistēmu radītās skaņas neietilpst izmēģinājumu dzīvnieku dzirdes diapazonā, ja tas neierobežo to sadzirdamību cilvēkiem;

8.3. turēšanas telpas, ja nepieciešams, aprīko ar skaņas izolācijas un slāpēšanas materiāliem.

9. Signalizācijas sistēmas:

9.1. uzņēmumos, kuros izmanto elektriskas un mehāniskas iekārtas vides kontrolei un aizsardzībai, ir rezerves sistēma, lai uzturētu galvenos pakalpojumus un avārijas apgaismojuma sistēmas un lai nodrošinātu, ka signalizācijas sistēmas pašas spēj darboties bez atteices;

9.2. apkures un ventilācijas sistēmas aprīko ar kontrolierīcēm un signālierīcēm;

9.3. skaidras instrukcijas par rīcību ārkārtas gadījumos ir novietotas labi redzamā vietā.

III. Dzīvnieku kopšana

10. Veselība:

10.1. izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs ir izveidojis stratēģiju, lai nodrošinātu, ka tiek uzturēts tāds izmēģinājumu dzīvnieku veselības stāvoklis, kas nodrošina izmēģinājumu dzīvnieku labturību un atbilst zinātniskajām prasībām. Šajā stratēģijā ietilpst:

10.1.1. regulāras veselības pārbaudes;

10.1.2. mikrobioloģiskās uzraudzības programma;

10.1.3. plāni rīcībai veselības traucējumu gadījumā;

10.1.4. veselības parametri un procedūras jaunu dzīvnieku ieviešanai;

10.2. izmēģinājumu dzīvniekus vismaz reizi dienā pārbauda kompetenta persona, kas identificē visus slimos vai ievainotos izmēģinājumu dzīvniekus un veic attiecīgus pasākumus.

11. Sawaļā sagūstīti dzīvnieki:

11.1. sagūstīšanas vietās ir pieejami konkrētajai sugai piemēroti pārvadāšanas konteineri un transportlīdzekļi, ja dzīvnieki jāpārvieto izmeklēšanas vai ārstēšanas vajadzībām;

11.2. īpašu uzmanību pievērš un veic attiecīgus pasākumus sawaļā sagūstītu dzīvnieku aklimatizēšanai, karantīnai, izmitināšanai, audzēšanai un kopšanai, kā arī, ja nepieciešams, nosaka kārtību to palaišanai brīvībā pēc procedūru pabeigšanas.

12. Izmitināšana un vides dažādošana:

12.1. izmēģinājumu dzīvniekus, kas pēc dabas nav vienpatņi, izmitina kopā ar citiem īpatņiem stabilās saderīgu īpatņu grupās. Izmēģinājumu dzīvnieku iekļaušanu vai atkārtotu iekļaušanu jau izveidotās grupās rūpīgi novēro, lai izvairītos no nesaderības problēmām un sociālo attiecību traucējumiem;

12.2. visiem izmēģinājumu dzīvniekiem nodrošina telpu, kas ir pietiekami daudzveidīga, lai būtu iespējamās dažādas normālas uzvedības izpausmes. Izmēģinājumu dzīvniekiem ļauj daļēji kontrolēt un izvēlēties vidi, lai mazinātu stresa izraisītas uzvedības izpausmes;

12.3. uzņēmumos ir piemērotas vides dažādošanas metodes, lai paplašinātu izmēģinājumu dzīvniekiem pieejamo darbību klāstu un palielinātu to spējas pielāgoties dzīvei nebrīvē, tostarp iespējas nodoties fiziskām nodarbēm, barības meklēšanai, manipulācijām un izziņas darbībām atkarībā no sugas. Vides dažādošanas aprīkojumu izmēģinājumu dzīvnieku sprostos pielāgo dzīvnieku sugai un individuālajām vajadzībām. Vides dažādošanas stratēģijas uzņēmumos regulāri pārskata un atjaunina.

13. Dzīvnieku sprost:

13.1. izmēģinājumu dzīvnieku sprost ir gatavoti no dzīvnieku veselībai nekaitīgiem materiāliem. To uzbūve un konstrukcija ir tāda, lai izmēģinājumu dzīvnieki nevarētu savainoties. Tie izgatavoti no izturīga materiāla, kas piemērots tīrīšanai un dezinfekcijai, ja vien tie nav paredzēti vienreizējai lietošanai;

13.2. izmēģinājumu dzīvnieku sprostu grīdas konstrukcija ir piemērota sugai un vecumam un veidota tā, lai būtu vieglāk izvākt ekskrementus.

14. Barošana:

14.1. barības forma, saturs un pasniegšanas veids atbilst izmēģinājumu dzīvnieku uztura un uzvedības vajadzībām;

14.2. izmēģinājumu dzīvnieku uzturs ir kvalitatīvs un nepiesārņots. Izvēloties izejvielas, izgatavojot, sagatavojot un pasniedzot barību, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs veic pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu ķīmisko, fizikālo un mikrobioloģisko piesārņojumu;

14.3. barības iepakojums, pārvadāšana un uzglabāšana ir tāda, lai izvairītos no piesārņojuma, bojāšanās vai iznīcināšanas. Visas barības piltuves, siles vai citus barošanas piederumus regulāri tīra un, ja nepieciešams, sterilizē;

14.4. katram izmēģinājumu dzīvniekam nodrošina iespēju piekļūt barībai un pietiekami plašu barošanās vietu, lai mazinātu sacensību.

15. Dzirdīšana:

15.1. visiem izmēģinājumu dzīvniekiem ir pieejams nepiesārņots dzeramais ūdens;

15.2. ja izmanto automātiskās dzirdīšanas sistēmas, tās regulāri pārbauda, veic to apkopi un skalošanu. Ja izmanto būrus ar vienlaidu grīdu, novērš applūšanas risku;

15.3. veic pasākumus, lai ūdens piegādi akvārijiem un tvertnēm pielāgotu katras zivju, abinieku un rāpuļu sugas vajadzībām un panesībai.

16. Atpūtas vietas un guļvietas:

16.1. nodrošina sugai piemērotus guļvietas materiālus vai konstrukcijas, tostarp migas materiālus vai konstrukcijas vaislas izmēģinājumu dzīvniekiem;

16.2. sprostus, atbilstoši sugas vajadzībām, nodrošina tādu, lai visiem izmēģinājumu dzīvniekiem būtu stabila un ērta atpūtas vieta. Nodrošina, lai visas guļvietas būtu tīras un sausas.

17. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs īsteno izmēģinājumu dzīvnieku pieradināšanas un apmācības programmas, kas piemērotas procedūrām un projekta ilgumam.

IV. Sprosti pa dzīvnieku sugām

18. Pelēm, žurkām, smilšu pelēm kāmjiem un jūscūciņām sprostā augstums ir vertikālais attālums no sprostā grīdas līdz sprostā augšējai horizontālajai daļai, un vairāk nekā 50 % sprostā minimālās platības pirms vides dažādošanai paredzētu ierīču pievienošanas ir šādā augstumā. Plānojot procedūras, ņem vērā dzīvnieku iespējamo augšanu, lai visā pētījuma laikā būtu nodrošināta pietiekama platība:

18.1. peles

Nr. p.k.	Peles	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprostā platība (cm ²)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais sprostā augstums (cm)
18.1.1.	Krājumos un procedūru laikā	līdz 20	330	60	12
		virs 20 un līdz 25	330	70	12
		virs 25 un līdz 30	330	80	12

		virs 30	330	100	12
18.1.2.	Vaislai		330 Monogāmam pārim (autbrīdings/inbrīdings) vai trio (inbrīdings). Par katru papildu mātīti, kurai ir metiens, to palielina par 180 cm ²		12
18.1.3.	Krājumos pie audzētājiem(*), ja sprosta lielums 950 cm ²	līdz 20	950	40	12
18.1.4.	Krājumos pie audzētājiem(*), ja sprosta lielums 1500 cm ²	līdz 20	1500	30	12

(*) Peles pēc atšķiršanas var turēt šādā lielākā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi un šie izmitināšanas apstākļi nedrīkst pasliktināt dzīvnieku labklājību, piemēram, izraisīt agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

18.2. žurkas

Nr. p.k.	Žurkas	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprosta platība (cm ²)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais sprosta augstums (cm)
18.2.1.	Krājumos un procedūru laikā(*)	līdz 200	800	200	18
		virs 200 un līdz 300	800	250	18
		virs 300 un līdz 400	800	350	18
		virs 400 un līdz 600	800	450	18

		virs 600	1500	600	18
18.2.2.	Vaislai		800 Mātīte un metiens. Par katru papildu pieaugušo dzīvnieku, ko pastāvīgi iemitina sprostā, to palielina par 400 cm ²		18
18.2.3.	Krājumos pie audzētājiem(**), ja sprosta lielums 1500 cm ²	līdz 50	1500	100	18
		virs 50 un līdz 100	1500	125	18
		virs 100 un līdz 150	1500	150	18
		virs 150 un līdz 200	1500	175	18
18.2.4.	Krājumos pie audzētājiem(**), ja sprosta lielums 2500 cm ²	līdz 100	2500	100	18
		virs 100 un līdz 150	2500	125	18
		virs 150 un līdz 200	2500	150	18

(*) Ilgtermiņa pētījumos, ja katram dzīvniekam atvēlētā telpa, tuvojoties pētījuma beigām, kļūst mazāka par norādīto, prioritāra ir stabila sociālo struktūru saglabāšana.

(**) Žurkas pēc atšķiršanas var turēt šādā lielākā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi un šie izmitināšanas apstākļi nedrīkst pasliktināt dzīvnieku labklājību, piemēram, izraisīt agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

18.3. smilšu peles

Nr. p.k.	Smilšu peles	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprosta platība (cm ²)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais sprosta augstums (cm)
18.3.1.	Krājumos un procedūru laikā	līdz 40	1200	150	18
		virs 40	1200	250	18

18.3.2.	Vaislai		1200 Monogāms pāris vai trio ar mazuli		18
---------	---------	--	--	--	----

18.4. kāmji

Nr. p.k.	Kāmji	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprosta platība (cm ²)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais sprosta augstums (cm)
18.4.1.	Krājumos un procedūru laikā	līdz 60	800	150	14
		virs 60 un līdz 100	800	200	14
		virs 100	800	250	14
18.4.2.	Vaislai		800 Mātīte vai monogāms pāris ar metienu		14
18.4.3.	Krājumos pie audzētājiem(*)	līdz 60	1500	100	14

(*) Kāmjus pēc atšķiršanas var turēt šādā lielākā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi un šie izmitināšanas apstākļi nedrīkst pasliktināt dzīvnieku labklājību, piemēram, izraisīt agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

18.5. jūrascūciņas

Nr. p.k.	Jūrascūciņas	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprosta platība (cm ²)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais sprosta augstums (cm)
18.5.1.	Krājumos un procedūru laikā	līdz 200	1800	200	23
		virs 200 un līdz 300	1800	350	23
		virs 300 un līdz 450	1800	500	23
		virs 450 un līdz 700	2500	700	23

		virs 700	2500	900	23
18.5.2.	Vaislai		2500 Pāris ar metienu. Katrai papildu vaislas mātītei to palielina par 1000 cm ²		23

19. Trušu turēšana lauksaimniecības pētījumu laikā, kad pētījuma mērķa īstenošanai ir nepieciešams, lai dzīvnieki tiktu turēti apstākļos, kas līdzīgi tiem, kādos tur dzīvniekus komercsaimniecībā, atbilst vismaz standartiem, kas noteikti normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgām labturības prasībām. Sprostā izvieta paaugstinājumus. Paaugstinājums ir tāds, lai dzīvnieks varētu uz tā gulēt un sēdēt un zem tā brīvi kustēties, un tas nedrīkst nosegt vairāk kā 40 % grīdas platības. Ja ārkārtēju zinātnisku vai veterināru iemeslu dēļ paaugstinājumu nevar lietot, sprostā platību palielina par 33 % vienam trusim un par 60 % diviem trušiem. Ja paaugstinājumu ierīko trušiem, kas ir jaunāki par 10 nedēļām, paaugstinājuma platība ir vismaz 55 × 25 cm un augstums no grīdas ir tāds, lai dzīvnieki to varētu izmantot:

19.1. truši, kas vecāki par 10 nedēļām

Nr. p.k.	Galīgā ķermeņa masa (kg)	Minimālā grīdas platība vienam vai diviem dzīvniekiem, kas labi sadzīvo (cm ²)	Minimālais augstums (cm)	Optimālais izmērs paaugstinājumiem sprostos	
				Optimālais lielums (cm x cm)	Optimālais augstums no sprostā grīdas (cm)
19.1.1.	Līdz 3	3500	45	55 x 25	25
19.1.2.	Virs 3 līdz 5	4200	45	55 x 30	25
19.1.3.	Virs 5	5400	60	60 x 35	30

Tabula attiecas gan uz būriem, gan aplokiem. Papildu grīdas platība vienam trusim ir vismaz 3000 cm² trešajam, ceturtajam, piektajam un sestajam trusim, bet, ja to ir vairāk, par katru trusi papildus pievieno vismaz 2500 cm² lielu platību.

19.2. trušu māte un metiens

Nr. p.k.	Trušu mātes masa (kg)	Sprosta minimālā platība (cm ²)	Papildplatība migām (cm ²)	Minimālais augstums (cm)
19.2.1.	Līdz 3	3500	1000	45
19.2.2.	Virš 3 līdz 5	4200	1200	45
19.2.3.	Virš 5	5400	1400	60

19.3. truši, kas jaunāki par 10 nedēļām

Nr. p.k.	Vecums	Minimālā sprosta platība (cm ²)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (cm ²)	Minimālais augstums (cm)
19.3.1.	No atšķiršanas līdz 7 nedēļām	4000	800	40
19.3.2.	No 7 līdz 10 nedēļām	4000	1200	40

Tabula attiecas gan uz būriem, gan aplokiem

20. Kaļus neizmitina pa vienam ilgāk kā 24 stundas pēc kārtas. Kaļus, kas vairākkārt ir bijuši agresīvi pret citiem kaļiem, izmitina atsevišķi tikai tad, ja tiem nevar atrast piemērotu sabiedroto. Visus īpatņus, kas izvietoti pa pāriem vai grupās, vismaz reizi nedēļā novēro, vai neveidojas sociālais stress. Kaļenes ar kaļēniem, kas nav sasnieguši četru nedēļu vecumu, vai kaļenes grūsnības pēdējās divās nedēļās var izmitināt atsevišķi. Minimālā platība, kurā var turēt kaļeni ar kaļēniem, ir platība, kāda piemērota vienam kaļim, un to pakāpeniski paplašina tā, lai līdz četru mēnešu vecumam kaļēni būtu pārvietoti, ievērojot telpas prasības pieaugušiem kaļiem. Attālums starp barošanas vietām un pakaišu paplātēm nav mazāks par 0,5 m, un tās nedrīkst mainīt vietām.

Nr. p.k.	Kaļi	Grīda (*) (m ²)	Plaukti (m ²)	Augstums (m)
20.1.	Minimums vienam pieaugušam dzīvniekam	1,5	0,5	2
20.2.	Katram papildu dzīvniekam pieskaita vēl	0,75	0,25	-

(*) Grīdas platība bez plauktiem.

21. Suņiem, ja iespējams, nodrošina āra aplokus. Suņus neizmitina pa vienam ilgāk kā četras stundas pēc kārtas. Iekšējais sprossts aizņem vismaz 50 % no minimālās platības, kas jāatvēr sunim saskaņā ar 21.1.apakšpunktu. Telpas lieluma pamatā ir prasības, kas noteiktas dzinējsuņu turēšanai, bet lielākiem šķirnes suņiem, kā sanbernārs vai īru vilku suns, jāatvēr lielāka platība, nekā norādīts 21.1.apakšpunktā. Citām šķirnēm, kas nav laboratorijas dzinējsuņi, atvēlamo telpu nosaka, konsultējoties ar veterinārārstu. Suņus, kurus tur pāros vai grupās, var izmitināt platībā, kas ir puse no kopējās paredzētās platības (2 m² sunim līdz 20 kg, 4 m² sunim virs 20 kg), kad ar tiem veic šajos noteikumos minētās procedūras, ja zinātniskiem mērķiem tādai nošķiršanai ir būtiska nozīme. Periods, kad suns tiek šādi izmitināts, nedrīkst pārsniegt četras stundas pēc kārtas. Barojošai kucei ar kucēniem atvēr tādu pašu platību kā vienai tādai pašai svāra kucei. Aizgaldū kucei ar kucēniem projektē tā, lai kuce varētu pārvietoties uz papildu nodalījumu vai paaugstinājumu prom no kucēniem:

21.1. suņi

Nr. p.k.	Masa (kg)	Minimālā sprostā platība (m ²)	Minimālā grīdas platība vienam vai diviem dzīvniekiem (m ²)	Katram papildu dzīvniekam vēl vismaz (m ²)	Minimālais augstums (m)
21.1.1.	Līdz 20	4	4	2	2
21.1.2.	Virs 20	8	8	4	2

21.2. suņu saime pēc atšķiršanas no mātes

Nr. p.k.	Suņa masa (kg)	Minimālā sprostā platība (m ²)	Minimālā grīdas platība vienam (m ²)	Minimālais augstums (m)
21.2.1.	Līdz 5	4	0,5	2
21.2.2.	Virs 5 un līdz 10	4	1,0	2
21.2.3.	Virs 10 un līdz 15	4	1,5	2
21.2.4.	Virs 15 un līdz 20	4	2	2
21.2.5.	Virs 20	8	4	2

22. Baltie seski

Nr. p.k.	Baltie seski	Minimālā sprostā platība (cm ²)	Minimālā grīdas platība vienam (cm ²)	Minimālais augstums (cm)
22.1.	Dzīvnieki ar ķermeņa masu līdz 600 g	4500	1500	50
22.2.	Dzīvnieki ar ķermeņa masu virs 600 g	4500	3000	50
22.3.	Pieauguši tēviņi	6000	6000	50
22.4.	Mātīte un metiens	5400	5400	50

23. Jaunus primātus, kas nav cilvēku ģints primāti, no mātes neatšķir no 6 līdz 12 mēnešu vecumam (atkarībā no sugas). Vide, kurā šie primāti atrodas, ir tāda, kas dod tiem iespēju īstenot virkni sarežģītu ikdienas darbību. Sprosts sniedz tiem drošības izjūtu, kā arī nodrošina pietiekami dažādu vidi, lai būtu iespējama daudzveidīga uzvedība - dzīvnieks varētu skriet, staigāt, rāpties un lēkt:

23.1. parastie kalitriksi un tamarīni. Parastos kalitriksus un tamarīnus no mātes neatšķir līdz astoņu mēnešu vecumam

Nr. p.k.	Parastie kalitriksi un tamarīni	Minimālā sprostā grīdas platība vienam(*) vai diviem dzīvniekiem kopā ar mazuļiem vecumā līdz pieciem mēnešiem (m ²)	Minimālā kubatūra vienam papildu dzīvniekam, kas vecāks par pieciem mēnešiem (m ³)	Minimālais sprostā augstums (m)(**)
23.1.1.	Parastie kalitriksi	0,5	0,2	1,5
23.1.2.	Tamarīni	1,5	0,2	1,5

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.
(**) Sprostā augšai jābūt vismaz 1,8 m no grīdas.

23.2. vāverpērtiķi (saimiri). Vāverpērtiķus no mātes neatšķir līdz sešu mēnešu vecumam

Minimālā grīdas platība vienam (*) vai	Minimālais tilpums uz papildu dzīvnieku,	Minimālais sprostā augstums (m)
--	--	---------------------------------

diviem dzīvniekiem (m ²)	kas vecāks par sešiem mēnešiem (m ³)	Minimālais sprostā augstums (m)
2,0	0,5	1,8
(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos		

23.3. makaki un zaļie pērtiķi. Makakus un zaļos pērtiķus no mātes neatšķir līdz astoņu mēnešu vecumam.

Nr. p.k.	Makaki un zaļie pērtiķi(*)	Minimālā sprostā platība (cm ²)	Minimālā sprostā kubatūra (m ³)	Minimālā kubatūra vienam dzīvniekam (m ³)	Minimālais sprostā augstums (m)
23.3.1.	Dzīvnieki, kas jaunāki par trim gadiem(**)	2,0	3,6	1,0	1,8
23.3.2.	Dzīvnieki no trīs gadu vecuma(***)	2,0	3,6	1,8	1,8
23.3.3.	Dzīvnieki, ko tur vaislai(****)			3,5	2,0

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.

(**) Sprostā ar minimālu izmēru var turēt ne vairāk par trim dzīvniekiem.

(***) Sprostā ar minimālu izmēru var turēt ne vairāk par diviem dzīvniekiem.

(****) Audzēšanas kolonijās papildu vieta/kubatūra nav vajadzīga dzīvnieku mazuļiem līdz divu gadu vecumam, kurus izmitina kopā ar māti.

23.4. paviāni. Paviānus no mātes nenošķir līdz astoņu mēnešu vecumam.

Nr. p.k.	Paviāni(*)	Minimālā sprostā platība (m ²)	Minimālā sprostā kubatūra (m ³)	Minimālā kubatūra vienam dzīvniekam (m ³)	Minimālais sprostā augstums (m)
23.4.1.	Dzīvnieki, kas jaunāki par četriem gadiem (**)	4,0	7,2	3,0	1,8
23.4.2.	Dzīvnieki no četrus gadu vecuma (**)	7,0	12,6	6,0	1,8

23.4.3.	Dzīvnieki, ko tur vaislai (***)			12,0	2,0
---------	---------------------------------	--	--	------	-----

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.

(**) Sprostā ar minimālu izmēru var turēt ne vairāk par diviem dzīvniekiem.

(***) Audzēšanas kolonijās papildu vieta/kubatūra nav vajadzīga dzīvnieku mazuļiem līdz divu gadu vecumam, kurus izmitina kopā ar māti.

24. Lauksaimniecības dzīvnieku turēšana lauksaimniecības pētījumu laikā, kad pētījuma mērķa īstenošanai ir nepieciešams, lai dzīvnieki tiktu turēti apstākļos, kas līdzīgi tiem, kādos tur dzīvniekus saimniecībās, atbilst vismaz standartiem, kas noteikti normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgām labturības prasībām, par teļu labturības prasībām un cūku labturības prasībām:

24.1. liellopi

Nr. p.k.	Ķermeņa masa (kg)	Minimālā sprosta platība (m ²)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m ² /dzīvnieks)	Siles platība neierobežotai tādu liellopu barošanai, kuru ragi ir apzāgēti (m/dzīvnieks)	Siles platība ierobežotai tādu liellopu barošanai, kuru ragi ir apzāgēti (m/dzīvnieks)
24.1.1.	Līdz 100	2,50	2,30	0,10	0,30
24.1.2.	Virs 100 un līdz 200	4,25	3,4	0,15	0,50
24.1.3.	Virs 200 un līdz 400	6,00	4,80	0,18	0,60
24.1.4.	Virs 400 un līdz 600	9,00	7,50	0,21	0,70
24.1.5.	Virs 600 un līdz 800	11,00	8,75	0,24	0,80
24.1.6.	Virs 800	16,00	10,00	0,30	1,00

24.2. aitas un kazas

Nr.	Ķermeņa masa (kg)	Minimālā sprosta platība	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam	Minimālais šķērssienas	Siles platība neierobežotai barošanai	Siles platība ierobežotai barošanai
-----	-------------------	--------------------------	---	------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------

p.k.		(m ²)	uzīvnierāts (m ² /dzīvnieks)	augstums (m)	daršanai (m/dzīvnieks)	daršanai (m/dzīvnieks)
24.2.1.	Līdz 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25
24.2.2.	Virs 20 un līdz 35	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30
24.2.3.	Virs 35 un līdz 60	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40
24.2.4.	Virs 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50

24.3. cūkas un pundurcūkas

Nr. p.k.	Dzīvsvars (kg)	Minimālā sprostā platība(*) (m ²)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m ² /dzīvnieks)	Minimālā guļamā platība vienam dzīvniekam (termiski neitrālos apstākļos) (m ² /dzīvnieks)
24.3.1.	Līdz 5	2,0	0,20	0,10
24.3.2.	Virs 5 un līdz 10	2,0	0,25	0,11
24.3.3.	Virs 10 un līdz 20	2,0	0,35	0,18
24.3.4..	Virs 20 un līdz 30	2,0	0,50	0,24
24.3.5.	Virs 30 un līdz 50	2,0	0,70	0,33
24.3.6.	Virs 50 un līdz 70	3,0	0,80	0,41
24.3.7.	Virs 70 un līdz 100	3,0	1,0	0,53
24.3.8.	Virs 100 un līdz 150	4,0	1,35	0,70
24.3.9.	Virs 150	5,0	2,50	0,95
24.3.10.	Pieauguši (parastie) kuiļi	7,5		1,3

(*) Cūkas var īsu laiku turēt mazākā sprostā, piemēram, sadalot galveno sprostu ar starpsienām, ja tam ir veterināri vai eksperimentāli iemesli, piemēram, ja ir vajadzīga individuāla barības uzņemšana.

24.4. zirgi. Sprostu īsākajai malai jābūt vismaz 1,5 reizes augstākai par dzīvnieka skausta augstumu. Iekšējai sprostam

augstums ir tāds, lai dzīvnieki varētu saslieties pakājkājās pilnā augumā.

Nr. p.k.	Skausta augums (m)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m ² /dzīvnieks)			Minimālais sprostas augstums (m)
		katram dzīvniekam, ko tur pa vienam vai grupās līdz trim dzīvniekiem	katram dzīvniekam, ko tur grupās pa četriem vai vairāk dzīvniekiem	atnešanās steliņģis/ķēve ar kumeļu	
24.4.1.	No 1,00 līdz 1,40	9,0	6,0	16	3,00
24.4.2.	Virs 1,40 un līdz 1,60	12,0	9,0	20	3,00
24.4.3.	Virs 1,60	16,0	(2 x WH) ² (*)	20	3,00

(*) Lai nodrošinātu pietiekami daudz vietas, atvēlēto vietu katram dzīvniekam aprēķina, ņemot vērā tā skausta augstumu.

25. Putnu turēšana lauksaimniecības pētījumu laikā, kad pētījuma mērķa īstenošanai ir nepieciešams, lai dzīvnieki tiktu turēti apstākļos, kas līdzīgi tiem, kādos tur dzīvniekus saimniecībās, atbilst vismaz standartiem, kas noteikti normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgajām labturības prasībām, normatīvajos aktos par dējējvistu labturības prasībām un dējējvistu turēšanas uzņēmumu reģistrācijas kārtību un normatīvajos aktos par labturības prasībām cāļu turēšanai un izmantošanai gaļas ražošanai:

25.1. mājas vistas. Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprostas izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterinārārstu, pamato iesprostošanas ilgumu. Šādos apstākļos putnus var izmitināt mazākās novietnēs ar piemērotiem uzlabojumiem un minimālo grīdas platību 0,75 m².

Nr. p.k.	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprostas platība (m ²)	Minimālā platība vienam putnam (m ²)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)
25.1.1.	Līdz 200	1,00	0,025	30	3
25.1.2.	Virs 200 un līdz 300	1,00	0,03	30	3
25.1.3.	Virs 300 un līdz 600	1,00	0,05	40	7
25.1.4.	Virs 600 un līdz 1200	2,00	0,09	50	15

25.1.5.	Virš 1200 un līdz 1800	2,00	0,11	75	15
25.1.6.	Virš 1800 un līdz 2400	2,00	0,13	75	15
25.1.7.	Virš 2400	2,00	0,21	75	15

25.2. mājas tītari. Visu sprostā malu garums ir vismaz 1,5 m. Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprostā izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterinārārstu, pamato iesprostāšanas ilgumu. Tādos apstākļos putnus var turēt mazākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi, minimālo grīdas platību 0,75 m² un minimālo augstumu 50 cm putniem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 0,6 kg, 75 cm - putniem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 4 kg, un 100 cm - putniem, kuru ķermeņa masa ir lielāka par 4 kg. Šajos sprostos var izmitināt mazas putnu grupas, ievērojot tabulā norādīto atvēlamo telpu.

Nr. p.k.	Ķermeņa masa (kg)	Minimālā sprostā platība (m ²)	Minimālā platība vienam putnam (m ²)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)
25.2.1.	Līdz 0,3	2,00	0,13	50	3
25.2.2.	Virš 0,3 un līdz 0,6	2,00	0,17	50	7
25.2.3.	Virš 0,6 un līdz 1	2,00	0,30	100	15
25.2.4.	Virš 1 un līdz 4	2,00	0,35	100	15
25.2.5.	Virš 4 un līdz 8	2,00	0,40	100	15
25.2.6.	Virš 8 un līdz 12	2,00	0,50	150	20
25.2.7.	Virš 12 un līdz 16	2,00	0,55	150	20
25.2.8.	Virš 16 un līdz 20	2,00	0,60	150	20
25.2.9.	Virš 20	3,00	1,00	150	20

25.3. paipalas

Nr.	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprostā platība	Platība vienam putnam, izmitinot pārē	Platība vienam putnam, izmitinot grupā	Minimālais	Minimālais barības siles

p.k.		(m ²)	izmitināt pati (m ²)	izmitināt grupa (m ²)	augstums (cm)	garums vienam putnam (cm)
25.3.1.	Līdz 150	1,00	0,5	0,10	20	4
25.3.2.	Virš 150	1,00	0,6	0,15	30	4

25.4. pīles un zosis. Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprostas izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterinārārstu, pamato iesprostošanas ilgumu. Šādos apstākļos putnus var izmitināt mazākās novietnēs ar piemērotiem uzlabojumiem un minimālo grīdas platību 0,75 m². Šajos sprostos var izmitināt mazas putnu grupas, ievērojot 25.4. tabulā norādīto atvēlamo telpu.

Nr. p.k.	Ķermeņa masa (g)	Minimālā sprostas platība (m ²)	Platība vienam putnam (m ²)(*)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības sīles garums vienam putnam (cm)
25.4.1.	Pīles				
25.4.1.1.	līdz 300	2,00	0,10	50	10
25.4.1.2.	virš 300 un līdz 1200(**)	2,00	0,20	200	10
25.4.1.3.	virš 1200 un līdz 3500	2,00	0,25	200	15
25.4.1.4.	virš 3500	2,00	0,50	200	15
25.4.2.	Zosis				
25.4.2.1.	līdz 500	2,00	0,20	200	10
25.4.2.2.	virš 500 un līdz 2000	2,00	0,33	200	15
25.4.2.3.	virš 2000	2,00	0,50	200	15
(*) Ietver dīķi ar minimālo platību 0,5 m ² uz 2 m ² sprostas platības un minimālo dziļumu 30 cm. Dīķis var aizņemt līdz pat 50% no sprostas minimālās platības.					
(**) Putnus pirms apspalvošanās var turēt sprostos ar minimālo augstumu 75 cm.					

25.5. dīķa minimālais izmērs(*) pīlēm un zosīm.

Nr.p.k.	Putni	Platība (m ²)	Dziļums (cm)
25.5.1.	Pīles	0,5	30
25.5.2.	Zosis	0,5	no 10 līdz 30

(*) Dīķa lielums 2 m² sprostam. Dīķis var aizņemt līdz pat 50 % no sprosta minimālās platības.

25.6. baloži. Sprosti ir gari un šauri (piemēram, 2 × 1 m), nevis kvadrātveida, lai putni varētu veikt īsus lidojumus.

Nr. p.k.	Grupas lielums	Minimālā sprosta platība (m ²)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	Minimālais laktas garums vienam putnam (cm)
25.6.1.	Līdz 6	2	200	5	30
25.6.2.	Virs 6 un līdz 12	3	200	5	30
25.6.3.	Katram papildu putnam, kad skaits pārsniedz 12	0,15		5	30

25.7. svītrainās žubītes (amadīni). Sprosti ir gari un šauri, piemēram, 2 × 1 m, lai putni varētu veikt īsus lidojumus. Vairošanās procesu izpētes nolūkā putnu pārus var izmitināt mazākās novietnēs pienācīgi dažādojot vidi, minimālo grīdas platību 0,5 m² un minimālo augstumu 40 cm. Izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterinārārstu, pamato iesprostošanas ilgumu.

Nr. p.k.	Grupas lielums	Minimālā sprosta platība (m ²)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības trauku skaits
25.7.1.	Līdz 6	1,0	100	2
25.7.2.	Virs 6 un līdz 12	1,5	200	2
25.7.3.	Virs 12 un līdz 20	2,0	200	3
25.7.4.	Katram papildu putnam, kad skaits pārsniedz 20	0,05		1 uz sešiem putniem

26. Bezastainie abinieki:

26.1. ūdens astainie abinieki

Nr. p.k.	Ķermeņa garums(*) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm ²)	Minimālā ūdens platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm ²)	Minimālais ūdens dziļums (cm)
26.1.1.	Līdz 10	262,5	50	13
26.1.2.	Virs 10 un līdz 15	525	110	13
26.1.3.	Virs 15 un līdz 20	875	200	15
26.1.4.	Virs 20 un līdz 30	1837,5	440	15
26.1.5.	Virs 30	3150	800	20

(*) Mēra no mutes līdz kloākam.

26.2. ūdens bezastainie abinieki(*)

Nr. p.k.	Ķermeņa garums(**) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm ²)	Minimālā ūdens platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm ²)	Minimālais ūdens dziļums (cm)
26.2.1.	Līdz 6	160	40	6
26.2.2.	Virs 6 līdz 9	300	75	8
26.2.3.	Virs 9 un līdz 12	600	150	10
26.2.4.	Virs 12	920	230	12,5

(*) Šie nosacījumi attiecas uz turēšanas (t. i., audzēšanas) tvertnēm, bet ne uz tvertnēm, ko izmanto dabiskai pārošanai un superovulācijai efektivitātes labad, jo šīm procedūrām vajadzīgas mazākas atsevišķas tvertnes. Vajadzīgā telpas platība noteikta pieaugušu īpatņu lieluma kategorijām; jaunuļus un kurkuļus vai nu neieskaita, vai izmēru pielāgo saskaņā ar noteikto mērogu.

(**) Mēra no mutes līdz kloākam.

26.3. daļēji ūdenī dzīvojoši bezastainie abinieki

Nr. p.k.	Ķermeņa garums(*) (cm)	Minimālā sprosta platība(**) (cm ²)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam, kuru tur grupā (cm ²)	Minimālais sprosta augstums(***) (cm)	Minimālais ūdens dziļums (cm)
26.3.1.	Līdz 5,0	1500	200	20	10
26.3.2.	Virs 5,0 un līdz 7,5	3500	500	30	10
26.3.3.	Virs 7,5	4000	700	30	15

(*) Mēra no mutes līdz kloākam.

(**) Viena trešdaļa sauszemes un divas trešdaļas ūdens, kas ir pietiekami, lai dzīvnieki varētu ienirt.

(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārijā augšdaļā; sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumaam.

26.4. daļēji uz sauszemes dzīvojoši bezastainie abinieki

Nr. p.k.	Ķermeņa garums(*) (cm)	Minimālā sprosta platība (**) (cm ²)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm ²)	Minimālais sprosta augstums(***) (cm)	Minimālais ūdens dziļums (cm)
26.4.1.	Līdz 5,0	1500	200	20	10
26.4.2.	Virs 5,0 un līdz 7,5	3500	500	30	10
26.4.3.	Virs 7,5	4000	700	30	15

(*) Mēra no mutes līdz kloākam.

(**) Viena trešdaļa sauszemes un viena trešdaļa ūdens, kas ir pietiekami, lai dzīvnieki varētu ienirt.

(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārijā augšdaļā; sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumaam.

26.5. koku bezastainie abinieki

Nr.	Ķermeņa garums(*) (cm)	Minimālā sprosta	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam	Minimālais sprosta
-----	------------------------	------------------	--	--------------------

p.k.	ķermeņa garums(*) (cm)	platība(**) (cm ²)	papildu dzīvnieku grupā (cm ²)	augstums (***) (cm)
26.5.1.	Līdz 3,0	900	100	30
26.5.2.	Virs 3,0	1500	200	30

(*) Mēra no mutes līdz kloākam.

(**) Divas trešdaļas sauszemes un viena trešdaļa baseina, kas ir pietiekami, lai dzīvnieki varētu ienirt.

(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārija augšdaļā; sprostā augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumaam.

27. Rāpuļi:

27.1. ūdens bruņrupuči

Nr. p.k.	Ķermeņa garums (*) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm ²)	Minimālā ūdens virsmas platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm ²)	Minimālais ūdens dziļums (cm)
27.1.1.	Līdz 5	600	100	10
27.1.2.	Virs 5 un līdz 10	1600	300	15
27.1.3.	Virs 10 un līdz 15	3500	600	20
27.1.4.	Virs 15 un līdz 20	6000	1200	30
27.1.5.	Virs 20 un līdz 30	10000	2000	35
27.1.6.	Virs 30	20000	5000	40

(*) Mēra taisnā līnijā no bruņu priekšējās malas līdz aizmugurējai malai.

27.2. sauszemes čūskas

Nr. p.k.	Ķermeņa garums (*) (cm)	Minimālā grīdas platība (cm ²)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm ²)	Minimālais sprostā augstums(**) (cm)
27.2.1.	Līdz 30	300	150	10

27.2.2.	Virs 30 un līdz 40	400	200	12
27.2.3.	Virs 40 un līdz 50	600	300	15
27.2.4.	Virs 50 un līdz 75	1200	600	20
27.2.5.	Virs 75	2500	1200	28

(*) Mēra no mutes līdz astes galam.

(**) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārijā augšdaļā; sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumaam.

28. Zivis:

28.1. ūdensapgāde un kvalitāte. Nodrošina, lai zivju tvertnēs pastāvīgi būtu pieejami atbilstošas kvalitātes ūdens krājumi pietiekamā daudzumā. Nodrošina pietiekamu ūdens plūsmu recirkulācijas sistēmās vai filtrus un pieļaujamam līmenim atbilstošus ūdens kvalitātes parametrus. Ja nepieciešams, ūdens krājumus attiecīgi filtrē vai attīra, lai nepieļautu, ka tajos nokļūst zivīm kaitīgas vielas. Ūdens kvalitātes parametrus pastāvīgi uztur pieļaujamās robežās, kas nodrošina konkrētai zivju sugai un attīstības stadijai normālu aktivitāti un fizioloģiju. Ūdens plūsmai jābūt tādai, lai zivis varētu normāli peldēt un saglabāt normālas uzvedības izpausmes. Paredz pietiekamu laiku, lai zivis aklimatizētos un pielāgotos mainīgiem ūdens kvalitātes apstākļiem;

28.2. skābeklis, slāpekļa savienojumi, pH un sāļums. Skābekļa koncentrācijai jābūt atbilstošai attiecīgās sugas vajadzībām un situācijai, kādā šīs zivis atrodas. Ja nepieciešams, zivju tvertnēs nodrošina ūdens papildu bagātināšanu ar skābekli. Uztur zemu slāpekļa savienojumu koncentrāciju.

Atbilstoši sugas vajadzībām pielāgo pH līmeni un uztur to cik vien iespējams stabili. Sāļumu pielāgo attiecīgās zivju sugas vajadzībām un to attīstības stadijai. Sāls koncentrāciju maina pakāpeniski;

28.3. temperatūra, apgaismojums, troksnis. Temperatūru uztur optimālās robežās atbilstoši attiecīgās zivju sugas vajadzībām un cik vien iespējams stabili. Temperatūru maina pakāpeniski. Zivis tur piemērota fotoperiodisma apstākļos. Līdz minimumam samazina trokšņa līmeni un, ja iespējams, aprīkojumu, kas rada troksni vai vibrāciju, piemēram, jaudas ģeneratorus vai filtrācijas sistēmas, novieto atsevišķi no zivju tvertnēm;

28.4. turēšanas blīvums un vides dažādība. Zivju turēšanas blīvumu nosaka konkrēto zivju vajadzības attiecībā uz vidi, veselību un labturību. Zivīm nodrošina pietiekamu ūdens daudzumu normālai peldēšanai, ņemot vērā zivju izmēru, vecumu, veselības stāvokli un barošanas metodes. Zivīm nodrošina daudzveidīgu vidi, piemēram, slēptuves vai substrātu tvertnes apakšdaļā, ja vien uzvedības īpatnības neliecina, ka tas nav nepieciešams;

28.5. barošana un apkope. Zivis baro saskaņā ar atbilstošām barības vielu normām un biežumu. Īpašu uzmanību pievērš zivju kāpuru barošanai ikreiz, kad notiek pāreja no dabiskā uztura uz mākslīgo. Zivju apkopes manipulācijas samazina līdz minimumam.

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Zemkopības ministrijas iesniegtajā redakcijā

4. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 8. janvāra
noteikumiem Nr. 1

Prasības izmēģinājumu dzīvnieku procedūru veidam un to smaguma klasifikācijai

I. Procedūru veidi

1. Neatgriezeniska procedūra - procedūra, kuru veic vispārējā anestēzijā un kuras beigās izmēģinājumu dzīvnieks neatgūst samaņu.
2. Viegla procedūra - procedūra, kurā dzīvnieks jūt īslaicīgas nelielas sāpes, ciešanas, ievainojumu vai nelielu diskomfortu, kā arī procedūras bez būtiska kaitējuma dzīvnieka vispārējam stāvoklim.
3. Mērena procedūra - procedūra, kurā dzīvnieks var just īslaicīgas mērenas sāpes, ciešanas vai diskomfortu vai ilgstošas vieglas sāpes, ciešanas vai diskomfortu, kā arī procedūras, ar ko var nodarīt mērenu kaitējumu dzīvnieka labsajūtai vai vispārējam stāvoklim.
4. Smaga procedūra - procedūra, kurā dzīvnieks var just stipras sāpes, ciešanas vai diskomfortu vai ilgstošas mērenas sāpes, ciešanas vai diskomfortu, kā arī procedūras, ar ko var nodarīt smagu kaitējumu dzīvnieka labsajūtai vai vispārējam stāvoklim.

II. Procedūru smaguma kategoriju piešķiršanas kritēriji

5. Procedūras smaguma kategoriju nosaka atkarībā no paredzamās sāpju, ciešanu, diskomforta vai ilgstoša kaitējuma pakāpes, ko katrs dzīvnieks jūt procedūras laikā.

6. Lai pilnvērtīgi noteiktu procedūras smaguma kategoriju, jāņem vērā papildu faktori, izskatot katru gadījumu atsevišķi:

6.1. izmēģinājumu dzīvnieka sugas un genotipa veidu;

6.2. izmēģinājumu dzīvnieka briedumu, vecumu un dzimumu;

6.3. izmēģinājumu dzīvnieka apmācības pieredzi saistībā ar procedūru;

6.4. ja izmēģinājumu dzīvnieks tiek izmantots vairākkārt, - iepriekšējo procedūru faktisko smagumu;

6.5. metodes, ko izmanto, lai mazinātu sāpes, ciešanas un diskomfortu, tostarp turēšanas, audzēšanas un aprūpes apstākļu pilnveidi;

6.6. humānus mērķa parametrus.

7. Piešķirot smaguma kategoriju attiecīgai procedūrai, ņem vērā katru iejaukšanos vai manipulāciju ar izmēģinājumu dzīvnieku šīs procedūras laikā. To piešķir, pamatojoties uz smagākajām sekām, ko individuāli var izjust dzīvnieks pēc tam, kad būs piemēroti visi attiecīgie dzīvnieka pašsajūtas uzlabošanas paņēmieni.

8. Piešķirot procedūrai attiecīgu smaguma kategoriju, ņem vērā procedūras veidu un vairākus citus faktorus. Visus minētos faktorus apsver katrā gadījumā atsevišķi.

9. Procedūras ietver:

9.1. manipulācijas veidu un izturēšanos pret dzīvnieku;

9.2. procedūras (visu elementu) izraisīto sāpju, ciešanu, diskomforta vai ilgstoša kaitējuma raksturu un intensitāti, ilgumu, izmantoto metožu biežumu un skaitu;

9.3. kumulatīvas ciešanas procedūras gaitā;

9.4. dabiskās izturēšanās izpausmju nepieļaušanu, tostarp ierobežojumus attiecībā uz turēšanas, audzēšanas un kopšanas standartiem.

III. Procedūru veidiem piešķirtās smaguma kategorijas, pamatojoties uz faktoriem, kas saistīti ar attiecīgo procedūras veidu

10. Šajā nodaļā minēti procedūru veidu piemēri, kam piešķirtas smaguma kategorijas, pamatojoties uz faktoriem, kas saistīti ar attiecīgo procedūru veidu. Tie sniedz norādi, kāda klasifikācija būtu vairāk piemērota konkrēta veida procedūrām.

11. Viegla procedūra:

11.1. anestēzijas ievadīšana, izņemot vienīgi nogalināšanas nolūkā;

11.2. farmakokinētiski pētījumi, kad tiek ievadīta tikai viena deva un ņemti ierobežota skaita asins paraugi (kopā < 10 % cirkulācijas tilpuma), un nav paredzams, ka attiecīgā viela varētu izraisīt jebkādas novērojamas nelabvēlīgas sekas;

11.3. neinvazīva dzīvnieku skenēšana (piemēram, magnētiskās rezonanses attēlveidošana), lietojot piemērotu sedāciju vai anestēziju;

11.4. virspusējas procedūras, piemēram, auss vai astes biopsijas, minisūkņu un transponderu zemādas implantācija bez ķirurģiskas iejaukšanās;

11.5. ārēju telemetrisku ierīču lietošana, kas dzīvniekiem izraisa tikai nelielu kaitējumu vai paredz nelielu iejaukšanos to normālajā aktivitātē un uzvedībā;

11.6. vielu ievadīšana zemādā, intramuskulāri, intraperitoniāli, mākslīgi barojot un intravenozi pa virspusējiem asinsvadiem, ja vielai ir viegla ietekme uz dzīvnieku un ievadītais tilpums atbilst attiecīgiem ierobežojumiem atkarībā no dzīvnieka lieluma un sugas;

11.7. audzēja vai spontāna audzēja ierosināšana, kas neizraisa nekādas novērojamas nelabvēlīgas klīniskas sekas (piemēram, mazi, neinvazīvi zemādas mezgliņi);

11.8. ģenētiski pārveidotu dzīvnieku audzēšana, kā rezultātā rodas vieglas fenotipa izmaiņas;

11.9. pārmainīta sastāva ēdināšana, kas neatbilst visām dzīvnieka ēdināšanas vajadzībām un fizioloģijai un izraisa vieglas

klīniskās novirzes pētījuma norises laikā;

11.10. īstermiņa (< 24 stundas) ievietošana metabolisma būros;

11.11. pētījumi, kuros paredzēts pieaugušas žurkas vai peles (tādas šķirnes, kurām nepieciešama sabiedrība) īslaicīgi nošķirt no sociālajiem partneriem vai ievietot pa vienai būros;

11.12. metodes, kas saistītas ar dzīvnieku pakļaušanu traucējošiem stimuliem, kuri īslaicīgi izraisa nelielas sāpes, ciešanas vai diskomfortu un no kuriem dzīvnieki var veiksmīgi izvairīties;

11.13. turpmāk minēto piemēru kombinācija vai akumulācija, ja procedūru var klasificēt kā vieglu:

11.13.1. ķermeņa uzbūves izpēte ar neinvazīvām metodēm un minimālu ierobežošanu;

11.13.2. elektrokardiogrāfiskā novērošana, izmantojot neinvazīvas metodes, minimāli vai nemaz neierobežojot pieradinātu izmēģinājumu dzīvnieku;

11.13.3. ārēju telemetrisku ierīču lietošana, kas sociāli adaptīviem izmēģinājumu dzīvniekiem neizraisīs kaitējumu un neiejauksies to normālajā aktivitātē un uzvedībā;

11.13.4. ģenētiski pārveidotu izmēģinājumu dzīvnieku audzēšana, ja nav sagaidāmas klīniski novērojamas nelabvēlīgas fenotipa pārmaiņas;

11.13.5. inerti marķieru pievienošana barībai, lai novērotu gremošanas norisi;

11.13.6. pieaugušām žurkām - ēdināšanas pārtraukšana ne vairāk kā 24 stundas;

11.13.7. pārbaudes atklātā laukā.

12. Mērena procedūra:

12.1. testēšanas vielu bieža ievadīšana, kas izraisa mērenas klīniskas sekas, un asins paraugu ņemšana (> 10 % cirkulācijas tilpuma) pie samaņas esošam izmēģinājumu dzīvniekam ar dažu dienu starplaiku, neveicot tilpuma aizvietošanu;

12.2. akūtas devas diapazona noteikšanas pētījumi, hroniskas toksicitātes/kancerogenitātes testi ar neletāliem mērķa

parametriem;

12.3. ķirurģiska iejaukšanās, izmantojot vispārējo anestēziju un attiecīgus pretsāpju līdzekļus, saistībā ar pēcoperācijas sāpēm, ciešanām vai kaitējumu vispārējam stāvoklim. Piemēram, torakotomija, kraniotomija, laparotomija, orhidektomija, limfadenektomija, tireidotomija, ortopēdiska ķirurģiska iejaukšanās ar efektīvu stabilizāciju un brūču apkopi, orgānu transplantācija ar efektīvu atgrūšanas kontroli, katetru vai biomedicīnisku ierīču (piemēram, telemetrisku raidītāju, minisūkņu utt.) ķirurģiska implantācija;

12.4. metodes audzēja vai spontāna audzēja ierosināšanai, kas izraisīs mērenas sāpes vai diskomfortu vai mērenus normālas uzvedības traucējumus;

12.5. apstarošana vai ķīmijterapija ar subletālu devu vai citādi - letālu devu, tomēr nodrošinot imūnsistēmas atjaunošanos. Paredzams, ka nelabvēlīgā ietekme būs viegla vai mērena un nebūs ilgstoša (ne vairāk kā piecas dienas);

12.6. ģenētiski pārveidotu dzīvnieku audzēšana, ja radīsies fenotips ar mērenām sekām;

12.7. ģenētiski pārveidotu izmēģinājumu dzīvnieku radīšana, izmantojot ķirurģiskas procedūras;

12.8. izmēģinājumu dzīvnieku ievietošana metabolisma būros, kura izraisīs mērenus kustību ierobežojumus ilgstošā periodā (līdz piecām dienām);

12.9. pētījumi ar pārmainīta sastāva barību, kas neatbilst visām dzīvnieku ēdināšanas vajadzībām un izraisīs mērenas klīniskās novirzes pētījuma norises laikā;

12.10. pieaugušām žurkām - ēdināšanas pārtraukšana uz 48 stundām;

12.11. bēgšanas vai izvairīšanās reakciju izraisīšana apstākļos, kādos izmēģinājumu dzīvnieks nespēj izbēgt vai izvairīties no stimula, kā rezultātā radīsies mērens diskomforts.

13. Smaga procedūra:

13.1. toksicitātes testi, kur nāve ir mērķa parametrs vai būs bojāejas gadījumi un tiek izraisīti smagi patofizioloģiski stāvokļi. Piemēram, vienreizējās devas toksicitātes pārbaude (skatīt Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas testēšanas pamatnostādnes);

- 13.2. ierīces testēšana, kas defekta gadījumā izmēģinājumu dzīvniekam var izraisīt smagas sāpes, diskomfortu vai nāvi (piemēram, sirdsdarbības veicināšanas ierīces);
- 13.3. vakcīnas iedarbības testēšana, kurai raksturīgs paliekošs kaitējums izmēģinājumu dzīvnieka stāvoklim, progresējoša slimība, kuras rezultātā iestājas nāve, saistībā ar ilgstošām mērenām sāpēm, ciešanām vai diskomfortu;
- 13.4. apstarošana vai ķīmijterapija ar letālu devu bez imūnsistēmas atjaunošanās vai ar atjaunošanos, izraisot transplantāta atgrūšanas slimību;
- 13.5. metodes audzēja vai spontāna audzēja ierosināšanai, kuru rezultātā izraisīsies progresīva letāla slimība, saistīta ar ilgstošām mērenām sāpēm, ciešanām vai diskomfortu. Piemēram, audzēji, kas izraisa kaheksiju, invazīvi kaulu audzēji, audzēji, kuru rezultātā notiek metastāžu izplatīšanās, un audzēji, kas var radīt čūlošanu;
- 13.6. ķirurģiska iejaukšanās un citas manipulācijas ar izmēģinājumu dzīvniekiem, izmantojot vispārējo anestēziju, kuru rezultātā dzīvniekiem tiks radītas smagas vai mērenas un nepārejošas pēcoperācijas sāpes, ciešanas vai diskomforts vai smags un nepārejošs kaitējums to vispārējam stāvoklim. Nestabilu lūzumu radīšana, torakotomija, neveicot pietiekamu atsāpināšanu, vai traumas, lai izraisītu multiplu orgānu mazspēju;
- 13.7. orgānu transplantācija, ja orgānu atgrūšana var radīt smagu diskomfortu vai kaitējumu dzīvnieka vispārējam stāvoklim (piemēram, ksenotransplantācija);
- 13.8. vaislas dzīvnieki ar ģenētiskām pārmaiņām, kuriem tiks nodarīts smags un nepārejošs kaitējums vispārējam stāvoklim, piemēram, Hantingtona slimība, muskuļu distrofija, hroniska atkārtota neirīta formas;
- 13.9. ievietošana metabolisma būros, kas paredz smagus kustību ierobežojumus ilgstošā periodā;
- 13.10. elektrošoks, no kura nav iespējams izvairīties (piemēram, lai panāktu iemācītu bezpalīdzību);
- 13.11. sociālo sugu, piemēram, suņu un primātu, kas nav cilvēkveidīgie primāti, ilgstoša pilnīga izolācija;
- 13.12. imobilizācijas stress, lai izraisītu kuņģa čūlu vai sirds mazspēju žurkām;
- 13.13. piespiedu peldināšanas vai fizisko vingrinājumu testi, kuru mērķa parametrs ir spēku izsīkums.

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes

1. Nogalinot izmēģinājumu dzīvniekus, izmanto tabulā minētās metodes. Metodes, kuras nav minētajā sarakstā, var izmantot:

1.1. dzīvniekiem, kas ir bezsamaņā, ja dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu;

1.2. dzīvniekiem, ko izmanto lauksaimniecības pētījumos, kad projekta mērķa īstenošanai ir nepieciešams, lai dzīvnieki tiktu turēti apstākļos, kas līdzīgi tiem, kādos tur dzīvniekus saimniecībās. Šādus dzīvniekus var nogalināt atbilstoši Padomes 2009. gada 24. septembra Regulas (EK) Nr. 1099/2009 par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā I pielikumā noteiktajām prasībām.

2. Dzīvnieku nogalināšana var beigties ar:

2.1. apstiprinājumu, ka neatgriezeniski izbeigusies asins cirkulācija;

2.2. smadzeņu iznīcināšanu;

2.3. kakla dislocēšanu;

2.4. atasiņošanu;

2.5. apstiprinājumu, ka sāk iestāties *rigor mortis*.

Sugas - piezīmes/metodes	Zivis	Abinieki	Rāpuļi	Putni	Grauzēji	Truši	Suņi, kaķi, baltie seski, lapsas	Lielie zīdītāj- dzīvnieki	Primāti, kas nav cilvēku ģints primāti
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
Kaušanas pistole	X	X	(2)	X	X		X		X
Oglekļa dioksīds	X	X	X		(3)	X	X	X	X
Kakla skriemeļu dislokācija	X	X	X	(4)	(5)	(6)	X	X	X
Kontuzēšana/spēcīgs sitiens pa galvu				(7)	(8)	(9)	(10)	X	X
Galvas nociršana	X	X	X	(11)	(12)	X	X	X	X
Elektriska apdullināšana	(13)	(13)	X	(13)	X	(13)	(13)	(13)	X
Cēlgāzes (Ar, N2)	X	X	X			X	X	(14)	X
Nošaušana ar piemērotām šautenēm, pistolēm, munīciju	X	X	(15)	X	X	X	(16)	(15)	X

Piezīmes:

(1) Ja nepieciešams, izmanto ar iepriekšēju sedāciju.

(2) Izmanto tikai lieliem rāpuļiem.

(3) Izmanto, tikai ievadot kamerā pakāpeniski. Neizmanto grauzēju augļa formām un jaundzimušajiem.

(4) Izmanto putniem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 1 kg. Putnus, kas smagāki par 250 g, iemidzina.

- (5) Izmanto grauzējiem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 1 kg. Grauzējus, kas smagāki par 150 g, iemidzina.
- (6) Izmanto trušiem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 1 kg. Trušus, kas smagāki par 150 g, iemidzina.
- (7) Izmanto putniem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 5 kg.
- (8) Izmanto grauzējiem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 1 kg.
- (9) Izmanto trušiem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 5 kg.
- (10) Izmanto tikai jaundzimušajiem.
- (11) Izmanto putniem, kuru ķermeņa masa nav lielāka par 250 g.
- (12) Izmanto tikai tad, ja nevar izmantot citas metodes.
- (13) Vajadzīgs īpašs aprīkojums.
- (14) Izmanto tikai cūkām.
- (15) Izmanto tikai pieredzējuši šāvēji lauka apstākļos.
- (16) Izmanto tikai pieredzējuši šāvēji lauka apstākļos, ja citas metodes nav iespējams izmantot.
- (X) Neizmanto.

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

Zemkopības ministrijas iesniegtajā redakcijā

6. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 8. janvāra
noteikumiem Nr. 1

I. Pārskatā par izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā iekļaujamā informācija

1. Pārskata ailē "Id1" - norāda izmēģinājumu dzīvnieku lietotāja reģistrācijas numuru.
2. Pārskata ailē "Id2" - norāda izmēģinājumu projekta atļaujas numuru. Ja izmēģinājumu projektā ir iekļautas vairākas procedūras, tad aiz projekta atļaujas numura norāda procedūras, ievērojot tādu kārtību, kāda ir izmēģinājumu projektā.
3. Pārskata ailē "Id3" - norāda A vai B (A - ja procedūru smaguma pakāpē nav izmaiņas, B - ja procedūru smaguma pakāpē ir izmaiņas).
4. Datus ievada par katru dzīvnieka izmantošanas reizi un katru procedūru.
5. Ievadot datus par dzīvnieku, vienā kategorijā izvēlas tikai vienu iespēju.
6. Par dzīvniekiem, kas nonāvēti, lai iegūtu orgānus un audus, kā arī par indikatordzīvniekiem dati nav jāsniedz, ja vien tie nav nonāvēti saskaņā ar projekta atļauju, izmantojot šo noteikumu 6. pielikumā neiekļautu metodi, vai papildus nav veikta manipulācija, kura nav tieši saistīta ar dzīvnieka nonāvēšanu un audu iegūšanu.
7. Nonāvētos neizmantotos dzīvniekus datos neiekļauj, izņemot ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kam ir tīši veidots un izpaužas kaitīgs fenotips.
8. Dzīvnieku kāpurformas uzskaita tad, kad tie kļūst spējīgi baroties patstāvīgi.
9. Zīdītāju sugu augļu un embriju formas neuzskaita. Uzskaita tikai dzimušos un dzīvos dzīvniekus, tostarp ar ķeizargriezienu dzimušos dzīvniekus.
10. Ja ar iepriekšēju atļauju vai bez tās ir pārsniegti smaguma pakāpes "smaga" griesti, šos dzīvniekus un to izmantošanu pārskatā atspoguļo tāpat kā citos izmantošanas gadījumos un piemēro kategoriju "smaga".
11. Datus atspoguļo tā gada pārskatā, kurā beidzas procedūra. Pārskatā par izmēģinājumiem, kas iesniedzas otrajā kalendārajā gadā, visus dzīvniekus var atspoguļot vienkopus pēdējās procedūras beigu gadā. Pārskatā par izmēģinājuma projektiem, kas ilgst vairāk nekā divus kalendāra gadus, dzīvniekus atspoguļo tajā gadā, kad tos nonāvē vai tie nobeidzas.
12. Ja izmanto kategoriju "Cits", aprakstošajā daļā obligāti jāsniedz detalizētas ziņas.

II. Informācija par ģenētiski pārveidotiem dzīvniekiem

13. Pārskata ailē "Ģenētiski pārveidoti dzīvnieki" norāda dzīvniekus, kas ģenētiski modificēti - ar transgēnām, gēnu inaktivācijas un citām ģenētiskas pārveidošanas metodēm, un dzīvniekus ar dabiskām vai inducētām mutācijām.

14. Pārskatā atspoguļo ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kas izmantoti:

14.1. jaunas līnijas izveidošanai;

14.2. lai uzturētu stabilu līniju, kurai tīši veidots kaitīgs fenotips, un tas izpaužas;

14.3. citās (zinātniskās) procedūrās, nevis līnijas izveidošanai vai uzturēšanai.

15. Visus dzīvniekus, kas ir ģenētiskā pārveidojuma nesēji, pārskatā atspoguļo tad, kad tiek izveidota jauna līnija. Pārskatā atspoguļo arī dzīvniekus, kas izmantoti superovulācijai, vazektomijai, embrija implantēšanai - šie dzīvnieki paši var būt vai nebūt ģenētiski pārveidoti. Nav jāatspoguļo saistībā ar jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanu radušies ģenētiski normāli dzīvnieki - sawaļas tipa pēcnācēji.

16. Jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanai izmantotos dzīvniekus kategorijā "Mērķi" atspoguļo pie līnijas izveidošanas mērķiem vai nu "Pamatpētījumu", vai "Praktiskās izpētes un lietišķo pētījumu" kategorijā.

17. Jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku celmu vai līniju uzskata par "stabilu" tad, kad ģenētiskais pārveidojums ir stabilizējies, kam vajadzīgas vismaz divas paaudzes un kad ir pabeigts labturības novērtējums.

18. Labturības novērtējumā tiek noteikts, vai jaunizveidotajai līnijai ir sagaidāms tīši veidots kaitīgs fenotips, un, ja tas tā ir, no konkrētā brīža dzīvniekus ziņojumā atspoguļo kategorijā "Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās" vai attiecīgā gadījumā pie citām procedūrām, kurām šie dzīvnieki tiek izmantoti. Ja labturības novērtējumā tiek secināts, ka līnijai kaitīgs fenotips nav sagaidāms, tās audzēšana neietilpst procedūrā un ziņojumā vairs nav jāatspoguļo.

19. Kategorija "Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās" aptver dzīvniekus, kas vajadzīgi, lai uzturētu kolonijas ar ģenētiski pārveidotiem stabilu līniju dzīvniekiem, kuriem piemīt tīši veidots kaitīgs fenotips un kuriem kaitīgā genotipa dēļ ir bijušas sāpes, ciešanas, diskomforts vai ilgstošs kaitējums. Nodomātais līnijas uzturēšanas mērķis nav jānorāda.

20. Visus ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kas izmantoti citās procedūrās (nevis ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanai vai uzturēšanai), pārskatā atspoguļo atbilstoši attiecīgajam mērķim (tāpat kā ģenētiski nepārveidotus dzīvniekus). Šiem dzīvniekiem var piemist vai nepiemist kaitīgs fenotips.

21. Ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuriem izpaužas kaitīgs fenotips un kurus nonāvē, lai no tiem iegūtu orgānus un audus, pārskatā atspoguļo pie attiecīgajiem primārajiem mērķiem, kam šie orgāni vai audi ir izmantoti.

III. Informācija par atkārtotu dzīvnieku izmantošanu salīdzinājumā ar ilgstošu izmantošanu

22. Viena dzīvnieka izmantošana vienam zinātniskam, eksperimentālam, izglītības vai mācību mērķim ilgst no brīža, kad dzīvniekam piemēro pirmo metodi, līdz brīdim, kad ir pabeigta datu vākšana, novērojumi vai ir sasniegts izglītības mērķis. Parasti tas ir viens eksperiments, tests vai vingrināšanās metodes izmantošanā.

23. Viena procedūra var aptvert vairākus posmus (metodes), kuri visi ir obligāti saistīti ar viena rezultāta sasniegšanu un kuros jāizmanto viens un tas pats dzīvnieks.

24. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs pārskatā atspoguļo visu procedūru, arī jebkādu sagatavošanu, neatkarīgi no vietas, kur tā notiek, un atspoguļojumā ņem vērā ar sagatavošanu saistīto ciešanu smagumu.

25. Sagatavošanas piemēri ir ķirurģiskas procedūras (piemēram, kanulu ievadīšana, telemetrisku ierīču implantēšana, ovariectomy, kastrācija, hipofizektomija) un procedūras bez ķirurģiskas iejaukšanās (piemēram, modificētas barības izēdināšana, diabēta izraisīšana). Tas pats attiecas uz ģenētiski pārveidotu dzīvnieku audzēšanu, tas ir, ja dzīvnieks izmantots paredzētajā procedūrā, galalietotājs pārskatā atspoguļo visu procedūru un ņem vērā ar fenotipu saistīto smaguma pakāpi. Sīkāku informāciju skatīt iedaļā par ģenētiski pārveidotiem dzīvniekiem.

26. Ja sagatavotais dzīvnieks netiek izmantots zinātniskam mērķim, bet šā dzīvnieka sagatavošanā ir pārsniegts šo noteikumu 5.6. apakšpunktā noteiktais sāpju, ciešanu, diskomforta un ilgstoša kaitējuma minimālais līmenis, iestādei, kas sagatavojusi dzīvnieku, pārskatā pie paredzētā mērķa jāatspoguļo informācija par sagatavošanu kā par neatkarīgu procedūru.

IV. Statistikas datu aizpildīšanas kārtība

27. Pārskata ailē "Dzīvnieku veids", norāda dzīvnieku veidu (1. tabula):

27.1. visas galvkāju sugas zem ziņojuma virsraksta "Galvkāji" atspoguļo no stadijas, kad dzīvnieks kļūst spējīgs baroties patstāvīgi, t. i., astonekšņus un kalmārus tūlīt pēc izšķilšanās un sēpijas aptuveni septiņas dienas pēc izšķilšanās;

27.2. zivis atspoguļo no stadijas, kad tās kļūst spējīgas baroties patstāvīgi. Zebrzivis, ko tur audzēšanai optimālos apstākļos (aptuveni + 28 C), skaita piecas dienas pēc apaugļošanās.

(1. tabula)

27. Dzīvnieku veids
27.1. Peles (<i>Mus musculus</i>)
27.2. Žurkas (<i>Rattus norvegicus</i>)
27.3. Jūrascūciņas (<i>Cavia porcellus</i>)
27.4. Zeltainie kāmjī (<i>Mesocricetus auratus</i>)
27.5. Kņinas kāmjī (<i>Cricetulus griseus</i>)
27.6. Smilšu pele (<i>Meriones unguiculatus</i>)
27.7. Citi grauzēji (citi <i>Rodentia</i>)
27.8. Truši (<i>Oryctolagus curiculus</i>)
27.9. Kaķi (<i>Felis catus</i>)
27.10. Suņi (<i>Canis familiaris</i>)
27.11. Mājas seski (<i>Mustela putorius furo</i>)
27.12. Citi gaļēdāji (citi <i>Carnivora</i>)
27.13. Zirgi, ēzeļi un krustojumi (<i>Equidae</i>)
27.14. Cūkas (<i>Sus scrofa domesticus</i>)
27.15. Kazas (<i>Capra aegagrus hircus</i>)
27.16. Aitas (<i>Ovis aries</i>)
27.17. Liellopi (<i>Bos primigenius</i>)
27.18. Puspērtiķi (<i>Prosimia</i>)
27.19. Kalitriksi un tamarīni (piem., <i>Callithrix jacchus</i>)
27.20. Garastes makaki (<i>Macaca fascicularis</i>)
27.21. Rēzus makaki (<i>Macaca mulata</i>)

27.22. Zaļie mērkaķi <i>Chlorocebus spp.</i> (parasti <i>pygerythrus</i> vai <i>sabaeus</i>)
27.23. Paviāni (<i>Papio spp.</i>)
27.24. Vāverpērtiķi (piem., <i>Saimiri sciureus</i>)
27.25. Citi primāti, izņemot cilvēku ģints primāti (citas <i>Ceboidea</i> un <i>Cercopithecoidea</i> sugas)
27.26. Cilvēkpērtiķi (<i>Hominoidea</i>)
27.27. Citi zīdītāji (citi <i>Mammalia</i>)
27.28. Mājas vistas (<i>Gallus gallus domesticus</i>)
27.29. Citi putni (citi <i>Aves</i>)
27.30. Reptiļi (<i>Reptilia</i>)
27.31. Ranas (<i>Rana temporaria</i> un <i>Rana pipiens</i>)
27.32. Vardes (<i>Xenopus laevis</i> un <i>Xenopus tropicalis</i>)
27.33. Citi abinieki (citi <i>Amphibia</i>)
27.34. Zebrzivis (<i>Danio rerio</i>)
27.35. Citas zivis (citas <i>Pisces</i>)
27.36. Galvkāji (<i>Cephalopoda</i>)

28. Pārskata ailē "Atkārtota izmantošana" norāda atkārtotu dzīvnieku izmantošanu (sk. shēmu):

28.1. katra dzīvnieka izmantošanas reizi ziņojumā atspoguļo katras procedūras beigās;

28.2. iepriekš neizmantoto dzīvnieku skaits statistikā atspoguļo tikai saistībā ar sugu un dzimšanas vietu, tāpēc atkārtoti izmantotiem dzīvniekiem dzimšanas vietu nenorāda;

28.3. visās nākamajās kategorijās jāatspoguļo dzīvnieku izmantošanas reižu skaits procedūrās. Šis skaits nesniedz mījnorādi uz iepriekš neizmantoto dzīvnieku kopskaitu;

28.4. šos datus neizmanto atkārtoti izmantoto dzīvnieku skaita atspoguļojumam, jo dažus dzīvniekus var atkārtoti izmantot vairāk nekā vienu reizi;

28.5. ziņojumā atspoguļo dzīvnieka reālās ciešanas procedūras laikā. Dažos gadījumos tās var būt ietekmējusi iepriekšēja

izmantošana, bet tas nenozīmē, ka nākamajā izmantošanas reizē ciešanas vienmēr ir smagākas, un dažkārt pieraduma dēļ tās pat samazinās. Tāpēc smaguma pakāpi nenosaka, summējot iepriekšējo izmantošanas reizi smaguma pakāpes. Ciešanu smagumu katrā gadījumā novērtē atsevišķi.

29. Pārskata ailē "Dzimšanas vieta" norāda dzīvnieku dzimšanas vietu:

29.1. Dzīvnieki, kas dzimuši ES pie reģistrēta audzētāja
29.2. Dzīvnieki, kas dzimuši ES, taču ne pie reģistrēta audzētāja
29.3. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
29.4. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā pasaulē

29.1. norāda vietu, kurā dzīvnieks ir dzimis, nevis vietu, no kurienes tas piegādāts;

29.2. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši ES pie reģistrēta audzētāja" ietver dzīvniekus, kas dzimuši pie izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, kuriem ir piešķirta atļauja un kuri ir reģistrēti Eiropas Savienības kompetentajā iestādē atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;

29.3. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši ES, taču ne pie reģistrēta audzētāja" ietver dzīvniekus, kas nav dzimuši pie reģistrētiem izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piemēram, savvaļas dzīvnieki, lauksaimniecības dzīvnieki, izņemot gadījumos, kad audzētājam ir piešķirta atļauja un tas ir reģistrēts, kā arī dzīvnieki, uz kuriem attiecināmi atbrīvojumi saskaņā ar šo noteikumu 14. punktu;

29.4. apakš kategorijās "Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā" un "Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā pasaulē" ietver visus dzīvniekus neatkarīgi no tā, vai tie audzēti pie reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieka audzētāja vai citur, kā arī savvaļā sagūstītos dzīvniekus.

30. Pārskata ailē "Primāti, izņemot cilvēku ģints primātus: izcelsme" norāda primātu, izņemot cilvēku ģints primātu, izcelsmi:

30.1. Dzīvnieki, kas dzimuši pie reģistrēta audzētāja ES
30.2. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
30.3. Dzīvnieki, kas dzimuši Āzijā

30.4. Dzīvnieki, kas dzimuši Amerikā
30.5. Dzīvnieki, kas dzimuši Āfrikā
30.6. Dzīvnieki, kas dzimuši citur

30.1. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši pie reģistrēta audzētāja ES" iekļaujami Eiropas Savienībā dzimuši dzīvnieki;

30.2. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā" iekļaujami Turcijā, Krievijā un Izraēlā dzimuši dzīvnieki;

30.3. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši Āzijā" iekļaujami Ķīnā dzimuši dzīvnieki;

30.4. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši Amerikā" iekļaujami Ziemeļamerikā, Centrālamerikā un Dienvidamerikā dzimuši dzīvnieki;

30.5. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši Āfrikā" iekļaujami Maurīcijā dzimuši dzīvnieki;

30.6. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši citur" iekļaujami Austrālāzijā dzimuši dzīvnieki. Iesniedzot datus dienestam, detalizēti norāda pie apakš kategorijas "Dzīvnieki, kas dzimuši citur" piederošu dzīvnieku izcelsme.

31. Pārskata ailē "Primāti, izņemot cilvēku ģints primātus: paaudze" norāda primātu, izņemot cilvēku ģints primātu, paaudzi:

F0
F1
F2 vai nākamā
Pašuzturoša kolonija

31.1. tik ilgi, kamēr kolonija nav pašuzturoša, šajā kolonijā dzimušos dzīvniekus atspoguļo apakš kategorijās "F0", "F1", "F2 vai nākamā" atbilstoši paaudzei, kas cēlusies pa mātes līniju;

31.2. tiklīdz visa kolonija kļūst pašuzturoša, visus šajā kolonijā dzimušos dzīvniekus atspoguļo apakš kategorijā "Pašuzturoša kolonija" neatkarīgi no paaudzes, kas cēlusies pa mātes līniju.

32. Pārskata ailē "Ģenētiskais stāvoklis" norāda dzīvnieku ģenētisko stāvokli:

32.1. Nav ģenētiski pārveidots

32.2. Ģenētiski pārveidots bez kaitīga fenotipa

32.3. Ģenētiski pārveidots ar kaitīgu fenotipu

32.1. apakš kategorijā "Nav ģenētiski pārveidots" ietver visus dzīvniekus, kas nav ģenētiski pārveidoti, arī ģenētiski normālus vecākus, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas vai celma izveidošanai;

32.2. apakš kategorijā "Ģenētiski pārveidots bez kaitīga fenotipa" ietver dzīvniekus, kuri izmantoti jaunas līnijas izveidošanai, kuri ir ģenētiskā pārveidojuma nesēji, bet kuriem neizpaužas kaitīgs fenotips, un ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuri izmantoti citās procedūrās, nevis līnijas izveidošanai vai uzturēšanai, bet kuriem neizpaužas kaitīgs fenotips;

32.3. apakš kategorijā "Ģenētiski pārveidots ar kaitīgu fenotipu" ietver:

32.3.1. dzīvniekus, kuri izmantoti jaunas līnijas izveidošanai un kuriem izpaužas kaitīgs fenotips;

32.3.2. dzīvniekus, kuri izmantoti tādas stabilas līnijas uzturēšanai, kam piemīt tīši veidots kaitīgs fenotips, un kuriem izpaužas kaitīgs fenotips;

32.3.3. ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuri izmantoti citās procedūrās, nevis līnijas izveidošanai vai uzturēšanai un kuriem izpaužas kaitīgs fenotips.

33. Pārskata ailē "Jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošana" norāda:

Dzīvnieki, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas vai celma izveidošanai

Apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas vai celma izveidošanai" ietver dzīvniekus, kas ir izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas vai celma izveidošanai, un tie ir nodalīti no citiem dzīvniekiem, kas izmantoti "Fundamentālu pētījumu" vai "Praktiskās izpētes un lietišķo pētījumu" vajadzībām.

34. Pārskata ailē "Procedūras smagums" norāda procedūras veidu atbilstoši šo noteikumu 49. punktam un 5. pielikumam.

35. Pārskata ailē "Mērķi" norāda:

35.1. Pamatpētījumi

35.2. Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi
35.3. Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā
35.4. Dabiskās vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs
35.5. Sugu saglabāšana
35.6. Augstākā izglītība vai profesionālo prasmju iegūšanai, uzturēšanai vai uzlabošanai paredzēta apmācība
35.7. Tiesu medicīniskā izmeklēšana
35.8. Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās

35.1. apakš kategorijā "Pamatpētījumi" ietver dzīvniekus, kas izmantoti pamata rakstura pētījumos, tostarp fizioloģijas pētījumos. Tie ir pētījumi, kas izstrādāti tā, lai paplašinātu zināšanas par dzīvo organismu un vides normālo un anormālo struktūru, funkcionēšanu un uzvedību, arī pamatpētījumi toksikoloģijā, tostarp izpēte un analīze, kas vērsta uz kāda subjekta, parādības vai dabas pamatlikuma labāku vai pilnīgāku izpratni, nevis uz iegūto rezultātu konkrētu praktisku pielietojumu:

35.1.1. dzīvniekus, kas izmantoti, izveidojot (arī ar divu līniju krustošanu) jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku līniju, kuru paredzēts izmantot fundamentālo pētījumu vajadzībām (piemēram, ontogēnēzes bioloģijā, imunoloģijā), ziņojumā atspoguļo atbilstoši mērķim, kuram attiecīgā līnija tiek veidota, kategorijā "Jaunas ģenētiskas līnijas izveidošana - dzīvnieki, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas/celma izveidošanai";

35.1.2. ziņojumā atspoguļo visus dzīvniekus, kas ir ģenētiskā pārveidojuma nesēji un tiek izmantoti jaunas līnijas izveidošanai. Šajā kategorijā ziņojumā atspoguļo arī dzīvniekus, kas ir izmantoti izveidošanas procesā, piemēram, superovulācijai, vazektomijai un embrija implantēšanai. Ziņojumā neiekļauj ģenētiski nepārveidotus (sawaļas tipa) pēcnācējus. Jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku celmu vai līniju uzskata par "stabilu" tad, kad ģenētiskais pārveidojums ir stabilizējies (tam vajadzīgas vismaz divas paaudzes) un kad ir pabeigts labturības novērtējums;

35.2. apakš kategorijā "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi" ietver dzīvniekus, kas izmantoti atbilstoši Dzīvnieku aizsardzības likuma 25. panta 2. un 3. punktā noteiktajam, izņemot regulatīviem mērķiem:

35.2.1. pie praktiskās izpētes un lietišķajiem pētījumiem pieder arī uz atklājumiem orientēta toksikoloģija un pētījumi, kuru mērķis ir sagatavoties tirdzniecības atļaujas pieprasījuma iesniegšanai vai izstrādāt metodi, izņemot pētījumiem, kas ir obligāti vajadzīgi tirdzniecības atļaujas pieprasījuma iesniegšanai. Dzīvnieki, kas izmantoti, izveidojot (arī ar divu līniju krustošanu) jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku līniju, kuru paredzēts izmantot praktiskās izpētes un lietišķo pētījumu vajadzībām (piemēram, vēža izpētei, vakcīnu izstrādei), ziņojumā atspoguļo atbilstoši mērķim, kam tie tiek radīti, kategorijā

"Jaunas ģenētiskas līnijas izveidošana - Dzīvnieki, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas / celma izveidošanai";

35.2.2. ziņojumā atspoguļo visus dzīvniekus, kas ir ģenētiskā pārveidojuma nesēji un tiek izmantoti jaunas līnijas izveidošanai. Šajā kategorijā ziņojumā atspoguļo arī dzīvniekus, kas ir izmantoti izveidošanas procesā, piemēram, superovulācijai, vazektomijai un embrija implantēšanai. Ziņojumā neiekļauj ģenētiski nepārveidotus (sawaļas tipa) pēcnācējus. Jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku celmu vai līniju uzskata par "stabilu" tad, kad ģenētiskais pārveidojums ir stabilizējies (tam vajadzīgas vismaz divas paaudzes) un kad ir pabeigts labturības novērtējums;

35.3. apakškategorijā "Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā" (pa veidiem) ietver dzīvniekus, kas izmantoti tiesību aktu prasību izpildīšanai paredzētās procedūrās attiecībā uz produktu vai vielu ražošanu un laišanu un uzturēšanu tirgū, tostarp pārtikas un barības nekaitīguma un riska novērtēšanu. Šeit ietilpst tirdzniecības atļaujas pieprasījuma iesniegšanai veicami testi ar produktiem un vielām, par kuriem nav pieprasīta tirdzniecības atļauja, tas ir, testi ar produktiem vai vielām, kuru izstrāde nav pabeigta. Šajā apakškategorijā ietver arī dzīvniekus, ko izmanto produktu ražošanas procesā, kad tam ir vajadzīgs regulatīvs apstiprinājums (piemēram, dzīvniekus, kas izmantoti seruma tipa zāļu ražošanai). Uz šo apakškategoriju neattiecas iedarbīguma testēšana jaunu zāļu izstrādes laikā, un to ziņojumā atspoguļo apakškategorijā "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi";

35.4. apakškategorijā "Dabiskās vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs" ietver pētījumus, kuru mērķis ir izpētīt un izprast tādas parādības kā vides piesārņojums, bioloģiskās daudzveidības zudums, kā arī sawaļas dzīvnieku epidemioloģiskie pētījumi. Šajā apakškategorijā neietilpst dzīvnieku izmantošana regulatīviem mērķiem ekotoksikoloģijas vajadzībām;

35.5. apakškategorijā "Sugu saglabāšana" ietver dzīvniekus, kas izmantoti sugas saglabāšanai paredzētās procedūrās;

35.6. apakškategorijā "Augstākā izglītība vai profesionālo prasmju iegūšanai, uzturēšanai vai uzlabošanai paredzēta apmācība" ietver apmācību, kurā iegūst un uztur praktisku kompetenci atbilstoši šo noteikumu 41. un 42. punktam;

35.7. apakškategorijā "Tiesu medicīniskā izmeklēšana" ietver dzīvniekus, kas izmantoti tiesu medicīniskajā izmeklēšanā nepieciešamajās procedūrās;

35.8. apakškategorijā "Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās" norāda to dzīvnieku skaitu, kas vajadzīgi, lai uzturētu kolonijas ar ģenētiski pārveidotiem stabilu līniju dzīvniekiem, kuriem piemīt tīši veidots kaitīgs fenotips, un kam kaitīgā fenotipa dēļ bijušas sāpes, ciešanas, diskomforts vai ilgstošs kaitējums, nenorādot attiecīgās līnijas uzturēšanas mērķi. Šajā apakškategorijā neiekļauj dzīvniekus, kas vajadzīgi jaunas ģenētiski

pārveidotas līnijas izveidošanai, un dzīvniekus, kas izmantoti citās procedūrās, nevis līnijas izveidošanai vai audzēšanai.

36. Pārskata ailē "Pamatpētījumi" norāda:

36.1. Onkoloģija
36.2. Kardiovaskulārā sistēma (asinsrite un limfrite)
36.3. Nervu sistēma
36.4. Elpošanas orgānu sistēma
36.5. Gastrointestinālā sistēma, arī aknas
36.6. Muskuloskeletālā sistēma
36.7. Imūnsistēma
36.8. Uroģenitālā un reproduktīvā sistēma
36.9. Maņu orgāni (āda, acis un ausis)
36.10. Endokrīnā sistēma un vielmaiņa
36.11. Multisistēmiski
36.12. Etoloģija, dzīvnieku uzvedība un dzīvnieku bioloģija
36.13. Citi

36.1. apakš kategorijā "Onkoloģija" norāda visus pētījumus onkoloģijas jomā neatkarīgi no mērķsistēmas;

36.2. apakš kategorijā "Kardiovaskulārā sistēma" norāda visus pētījumus par asinsriti un limfriti;

36.3. apakš kategorijā "Nervu sistēma" norāda visus pētījumus neirozinātnē un psiholoģijā, kā arī par perifēro vai centrālo nervu sistēmu;

36.4. apakš kategorijā "Elpošanas orgānu sistēma" norāda visus pētījumus par elpošanas orgānu sistēmu;

36.5. apakš kategorijā "Gastrointestinālā sistēma, arī aknas" norāda visus pētījumus par gastrointestinālo sistēmu;

36.6. apakš kategorijā "Muskuloskeletālā sistēma" norāda visus pētījumus par muskuļa un skeleta sistēmu;

36.7. apakš kategorijā "Imūnsistēma" norāda visus pētījumus par imūnsistēmu;

36.8. apakš kategorijā "Uroģenitālā un reprodūktīvā sistēma" norāda visus pētījumus par uroģenitālo un reprodūktīvo sistēmu;

36.9. uz apakš kategoriju "Maņu orgāni (āda, acis un ausis)" attiecināmos pētījumus par degunu iekļauj apakš kategorijā "Elpošanas orgānu sistēma" un pētījumus par mēli - apakš kategorijā "Gastrointestinālā sistēma, arī aknas";

36.10. apakš kategorijā "Endokrīnā sistēma un vielmaiņa" norāda visus pētījumus par endokrīno sistēmu un vielmaiņu;

36.11. apakš kategorijā "Multisistēmiski" norāda tikai tos pētījumus, kuros primārais intereses objekts ir vairāk nekā viena sistēma, piemēram, dažas infekcijas slimības, un neiekļauj onkoloģiskos pētījumus;

36.12. apakš kategorijā "Etoloģija, dzīvnieku uzvedība un dzīvnieku bioloģija" ietver gan par sawalā dzīvojošiem, gan nebrīvē turētiem dzīvniekiem veiktus pētījumus, kuru galvenais mērķis ir iegūt vairāk zināšanu par attiecīgo sugu;

36.13. apakš kategorijā "Citi" norāda pētījumus, kas nav saistīti ar kādu no iepriekš minētajiem orgāniem vai sistēmām vai nav orgānam vai sistēmai specifiski;

36.14. dzīvniekus, kas izmantoti infekcijas ierosinātāju, vektoru un neoplazmu ražošanai un uzturēšanai, dzīvniekus, kas izmantoti cita bioloģiskā materiāla iegūšanai, un dzīvniekus, kas izmantoti poliklonālo antivielu ražošanai praktiskās izpētes vai lietišķo pētījumu mērķiem, izņemot monoklonālu antivielu ražošanai ar ascītu metodi, kas attiecas uz apakš kategoriju "Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā" - pa veidiem, ziņojumā atspoguļo attiecīgajos kategoriju "Pamatpētījumi" vai "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi" laukos. Pētījumu mērķi norāda precīzi, jo interesējošas var būt abu kategoriju apakš kategorijas, taču ziņojumā atspoguļo tikai galveno mērķi.

37. Pārskata ailē "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi" norāda:

37.1. Cilvēka vēzis
37.2. Cilvēka infekcijas slimības
37.3. Cilvēka kardiovaskulārās sistēmas traucējumi
37.4. Cilvēka nervu sistēmas un garīgās veselības traucējumi
37.5. Cilvēka elpošanas sistēmas traucējumi

37.6. Cilvēka gastrointestinālās sistēmas traucējumi, arī aknu slimības
37.7. Cilvēka muskuļu un skeleta sistēmas traucējumi
37.8. Cilvēka imūnsistēmas traucējumi
37.9. Cilvēka uroģenitālās un reprodūktīvās sistēmas traucējumi
37.10. Cilvēka maņu orgānu (ādas, acu un ausu) slimības
37.11. Cilvēka endokrīnās sistēmas un vielmaiņas traucējumi
37.12. Citi cilvēka veselības traucējumi
37.13. Dzīvnieku slimības un veselības traucējumi
37.14. Dzīvnieku labturība
37.15. Slimību diagnosticēšana
37.16. Augu slimības
37.17. Ar regulatīviem mērķiem nesaistīta toksikoloģija un ekotoksikoloģija

37.1. apakš kategorijā "Cilvēka vēzis" un "Cilvēka infekcijas slimības" norāda visus lietišķos pētījumus neatkarīgi no mērķu sistēmas;

37.2. neiekļauj dzīvnieku izmantošanu regulatīviem mērķiem, piemēram, kancerogenitātes pētījumus regulatīviem mērķiem;

37.3. pētījumus par deguna slimībām iekļauj apakš kategorijā "Cilvēka elpošanas sistēmas traucējumi" un pētījumus par mēles slimībām - apakš kategorijā "Cilvēka gastrointestinālās sistēmas traucējumi, arī aknu slimības";

37.4. apakš kategorijā "Slimību diagnosticēšana" ietver dzīvniekus, ko izmanto slimību, piemēram, trakumsērgas vai botulisma, tiešā diagnosticēšanā, bet tā neattiecas uz dzīvniekiem, kas izmantoti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;

37.5. apakš kategorijā "Ar regulatīviem mērķiem nesaistīta toksikoloģija un ekotoksikoloģija" ietver arī uz atklājumiem orientētu toksikoloģiju un pētījumus, kuru mērķis ir sagatavoties tirdzniecības atļaujas pieprasījuma iesniegšanai vai izstrādāt metodi. Šajā apakš kategorijā neietilpst ar regulatīvām prasībām noteiktu datu iesniegšanai nepieciešami pētījumi (priekšizpēte, maksimālās panesamās devas pētījumi);

37.6. dzīvnieku labturība aptver Dzīvnieku aizsardzības likuma 25. panta 2. punkta "c" apakšpunktā noteikto;

37.7. dzīvniekus, kas izmantoti infekcijas ierosinātāju, vektoru un neoplazmu ražošanai un uzturēšanai, dzīvniekus, kas izmantoti cita bioloģiskā materiāla iegūšanai, un dzīvniekus, kas izmantoti poliklonālo antivielu ražošanai praktiskās izpētes un lietišķo pētījumu mērķiem, izņemot monoklonālu antivielu ražošanu ar ascītu metodi, kas attiecas uz apakš kategoriju "Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā" - pa veidiem, ziņojumā norāda attiecīgajos kategoriju "Pamatpētījumi" vai "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi" laukos. Pētījumu mērķi nosaka precīzi, jo interesējošas var būt abu kategoriju apakš kategorijas, taču ziņojumā atspoguļo tikai galveno mērķi.

38. Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošana:

38.1. ir dzīvnieku izmantošana procedūrās tiesību aktos par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību noteikto prasību izpildei attiecībā uz produktu un vielu ražošanu un laišanu un uzturēšanu tirgū, arī pārtikas un barības nekaitīguma un riska novērtēšanu;

38.2. testi ar produktiem un vielām, par ko bijis paredzēts iesniegt tirdzniecības atļaujas pieprasījumu, bet ko izstrādātājs galu galā uzskatījis par nepiemērotiem tirgum, tāpēc to izstrāde nav pabeigta;

38.3. ietver arī dzīvniekus, ko izmanto produktu ražošanā, kad ražošanas procesam ir vajadzīgs regulatīvs apstiprinājums, piemēram, dzīvniekus, kas izmantoti seruma tipa zāļu ražošanai.

39. Pārskata ailē "Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā (pa veidiem)" neietver jaunu zāļu izstrādes laikā veiktus iedarbīguma testus, ko ziņojumā atspoguļo kategorijā "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi":

39.1. Kvalitātes kontrole (arī partijas drošuma un stipruma testēšana)
39.2. Rutīnveida ražošana
39.3. Citi iedarbīguma un panesamības testi
39.4. Toksicitātes testi un citi drošuma testi, arī farmakoloģijā

39.1. apakš kategorijā "Kvalitātes kontrole" ietver dzīvniekus, kas izmantoti galaprodukta un tā sastāvdaļu tīrības, stabilitātes, iedarbīguma, stipruma un citu kvalitātes kontroles parametru testēšanai saistībā ar jebkuru ražošanas laikā izdarītu kontroli, kuras nolūks ir reģistrēšana, lai izpildītu jebkuru citu nacionālo vai starptautisko tiesību aktu prasības zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomā vai ievērotu ražotāja noteikto politiku. Šajā apakš kategorijā

ietilpst pirogenitātes testi;

39.2. apakš kategorijā "Rutīnveida ražošana" ietver monoklonālu antivielu (ar ascītu metodi) un asins pagatavojumu, arī poliklonālo imūnserumu, ražošanu ar esošām metodēm. Šajā apakš kategorijā neietilpst dzīvnieku imunizēšana hibridomas ražošanas nolūkā, un to atspoguļo attiecīgajā ailes "Fundamentālie pētījumi" vai "Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi" apakš kategorijā;

39.3. apakš kategorijā "Citi iedarbīguma un panesamības testi" ietver biocīdu un pesticīdu iedarbīguma testēšanu, kā arī dzīvnieku ēdināšanā lietoto piedevu panesamības testēšanu;

39.4. apakš kategorijā "Toksicitātes testi un citi drošuma testi" (arī medicīnai, zobārstniecībai un veterinārajai medicīnai paredzēto zāļu un ierīču drošuma izvērtēšana) ietver pētījumus par jebkuru produktu vai vielu, lai noteiktu, vai attiecīgais produkts vai viela, kad to lieto vai ražo paredzētā veidā vai anormāli vai kad tas ir varbūtējs vai reāls vides piesārņotājs, nevar būtami vai nevēlami ietekmēt cilvēkus vai dzīvniekus.

40. Pārskata ailē "Tiesību aktos paredzētā testēšana" norāda:

40.1. Tiesību akti par cilvēkiem paredzētām zālēm
40.2. Tiesību akti par veterinārām zālēm un to atliekām
40.3. Tiesību akti par medicīniskām ierīcēm
40.4. Tiesību akti par rūpnieciskām ķīmiskām vielām
40.5. Tiesību akti par augu aizsardzības līdzekļiem
40.6. Tiesību akti par biocīdiem
40.7. Tiesību akti par pārtiku, arī par materiāliem, kas ir saskarē ar pārtiku
40.8. Tiesību akti par dzīvnieku barību, arī par drošumu mērķdzīvniekiem, darbiniekiem un videi
40.9. Tiesību akti par kosmētikas līdzekļiem
40.10. Citi

40.1. tiesību aktos par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību noteiktās prasības norāda atbilstoši paredzētajai primārajai izmantošanai;

40.2. ūdens kvalitātes testēšanu, ja tā attiecas, piemēram, uz krāna ūdeni, norāda kategorijā "Tiesību akti par pārtiku".

41. Pārskata ailē "Tiesību aktu prasības" norāda, kuri tiesību akti par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību tiek ievēroti par prioritāru pieņemot visplašāko saskaņošanas līmeni:

41.1. Tiesību akti, kas nosaka ES prasības
41.2. Tiesību akti, kas nosaka tikai dalībvalstu līmeņa prasības (Eiropas Savienībā)
41.3. Tiesību akti, kas nosaka tikai prasības ārpus ES

41.1. ja izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzības jomu regulē Eiropas Savienības tiesību akti, aizpilda aili "Tiesību akti, kas nosaka ES prasības", ietverot arī visas starptautiskās prasības, kas atbilst Eiropas Savienības prasībām, piemēram, testēšana saskaņā ar Starptautisko Cilvēkiem paredzēto zāļu tehnisko prasību saskaņošanas padomes vadlīnijām, testēšana saskaņā ar Starptautiskās sadarbības veterināro zāļu reģistrācijas tehnisko prasību saskaņošanas vadlīnijām, saskaņā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijām, Eiropas farmakopejas monogrāfijas);

41.2. pārskata aili "Tiesību akti, kas nosaka tikai dalībvalstu līmeņa prasības (Eiropas Savienībā)" aizpilda tikai tad, ja tests atbilst vairāk nekā vienas dalībvalsts prasībām. Šai valstij nav noteikti jābūt valstij, kurā notiek attiecīgais darbs;

41.3. pārskata aili "Tiesību akti, kas nosaka tikai prasības ārpus ES" aizpilda tad, ja Eiropas Savienībā zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomā nav līdzvērtīgu prasību attiecīgā testa veikšanai.

42. Pārskata ailes "Kvalitātes kontrole (arī partijas drošuma un stipruma testi)" apakš kategorijā "Partijas drošuma testi" neietilpst pirogenitātes testi. Šos testus ziņojumā norāda atsevišķā apakš kategorijā "Pirogenitātes testi".

42.1. Partijas drošuma testi
42.2. Pirogenitātes testi
42.3. Partijas stipruma testi
42.4. Citi kvalitātes kontroles pasākumi

43. Pārskata ailē "Toksicitātes testi un citi drošuma testi pa testu veidiem" norāda:

43.1. Akūtās (vienreizējas devas) toksicitātes testēšanas metodes (arī robežvērtības noteikšanas tests)
43.2. Ādas kairinājums/kodīga iedarbība uz ādu

43.3. Ādas sensibilizācija
43.4. Acu kairinājums/kodīga iedarbība uz acīm
43.5. Atkārtotas devas toksicitāte
43.6. Kancerogenitāte
43.7. Genotoksicitāte
43.8. Reproduktīvā toksicitāte
43.9. Ontoģenēzes toksicitāte
43.10. Neirotoksicitāte
43.11. Kinētika (farmakokinētika, toksikokinētika, atliekvielu noārdīšanās)
43.12. Farmakodinamika (arī nekaitīguma farmakoloģija)
43.13. Fototoksicitāte
43.14. Ekotoksicitāte
43.15. Pārtikas un barības nekaitīguma testi
43.16. Drošums mērķdzīvniekiem
43.17. Citi

43.1. imūntoksikoloģijas pētījumus iekļauj apakš kategorijā "Atkārtotas devas toksicitāte";

43.2. ja saistībā ar toksikokinētiku tiek veikts regulatīviem mērķiem paredzēts atkārtotas devas toksicitātes pētījums, to ziņojumā atspoguļo apakš kategorijā "Atkārtotas devas toksicitāte";

43.3. apakš kategorijā "Pārtikas un barības nekaitīguma testi" ietver dzeramā ūdens testēšanu (tostarp testēšanu attiecībā uz drošumu mērķdzīvniekiem);

43.4. apakš kategorijā "Drošums mērķdzīvniekiem" ietver testus, ar kuriem pārbauda, vai konkrētam dzīvniekam paredzēto produktu var droši lietot citiem attiecīgās sugas īpatņiem (izņemot partijas drošuma testus, ko ietver kategorijā "Kvalitātes kontrole").

44. Pārskata ailē "Akūtās un subakūtās toksicitātes testēšanas metodes" norāda:

44.1. LD50, LC50
44.2. Citas letālas metodes
44.3. Neletālas metodes

45. Pārskata ailē "Atkārtotas devas toksicitāte" norāda:

45.1. 28 dienas un mazāk
45.2. 29 līdz 90 dienas
45.3. vairāk nekā 90 dienas

46. Pārskata ailē "Dzīvnieku izmantošana reglamentētai ražošanai (pa produktu veidiem)" norāda:

46.1. Asins pagatavojumi
46.2. Monoklonālās antivielas
46.3. Citi

47. Pārskata ailē "Ekotoksicitāte" norāda:

47.1. Akūtā toksicitāte
47.2. Hroniskā toksicitāte
47.3. Reproductīvā toksicitāte
47.4. Endokrīnā aktivitāte
47.5. Bioakumulācija
47.6. Citi

(shēma)

28. Atkārtota izmantošana:
Atkārtota izmantošana

JĀ

Primāti, kas nav
cilvēku ģints primāti?

NĒ

30. Primāti, izņemot cilvēku ģints primāti, – izcelsme:
30.1. Dzīvnieki, kas dzimuši pie reģistrēta audzētāja Eiropas Savienībā
30.2. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
30.3. Dzīvnieki, kas dzimuši Āzijā
30.4. Dzīvnieki, kas dzimuši Amerikā
30.5. Dzīvnieki, kas dzimuši Āfrikā
30.6. Dzīvnieki, kas dzimuši citur

31. Primāti, izņemot cilvēku ģints primāti, – izcelsme:
F0
F1
F2 vai nākamā
Pašuzturoša kolonija

29. Dzimšanas vieta:
29.1. Dzīvnieki, kas dzimuši pie reģistrēta audzētāja Eiropas Savienībā
29.2. Dzīvnieki, kas dzimuši Eiropas Savienībā, taču ne pie reģistrēta audzētāja
29.3. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
29.4. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā pasaulē

32. Ģenētiskais stāvoklis:
32.1. Nav ģenētiski pārveidots
32.2. Ģenētiski pārveidots bez kaitīga fenotipa
32.3. Ģenētiski pārveidots ar kaitīgu fenotipu

33. Jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošana:
--

Dzīvnieki, kas izmantoti jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas/celma izveidošanai

34. Procedūras smagums:
34.1. Neatgriezeniska
34.2. Viegla (līdz vieglai un ieskaitot)
34.3. Mērena
34.4. Smaga

35. Mērķi:	
35.1. Fundamentālie pētījumi	
35.2. Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi	
35.3. Izmantošana regulatīviem mērķiem un rutīnveida ražošanā	
35.4. Dabiskās vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs	Beigas
35.5. Sugu saglabāšana	Beigas
35.6. Augstākā izglītība vai profesionālo prasmju iegūšanai, uzturēšanai vai uzlabošanai paredzēta apmācība	Beigas
35.7. Tiesu medicīniskā izmeklēšana	Beigas
35.8. Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās	Beigas

36. Fundamentālie pētījumi:
36.1. Onkoloģija
36.2. Kardiovaskulārā sistēma (asinsrite un limfrite)
36.3. Nervu sistēma
36.4. Elpošanas orgānu sistēma
36.5. Gastrointestinālā sistēma, arī aknas
36.6. Muskuļu un skeleta sistēma
36.7. Imūnsistēma
36.8. Uroģenitālā un reproduktīvā sistēma
36.9. Maņu orgāni (āda, acis un ausis)
36.10. Endokrīnā sistēma un vielmaiņa

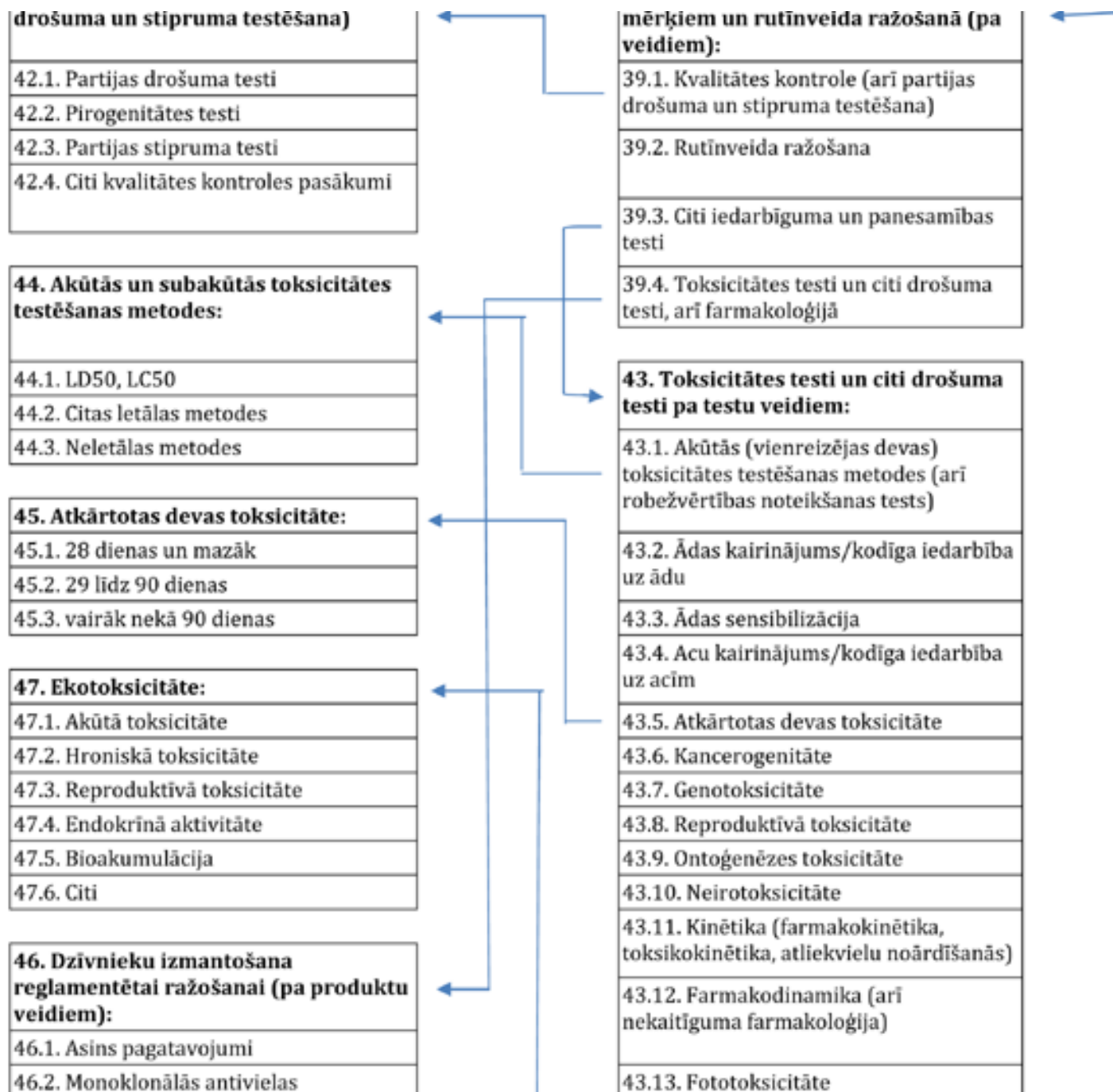
36.12. Etoloģija, dzīvnieku uzvedība un dzīvnieku bioloģija
36.13. Citi
Beigas

37. Praktiskā izpēte un lietišķie pētījumi:
37.1. Cilvēka vēzis
37.2. Cilvēka infekcijas slimības
37.3. Cilvēka kardiovaskulārās sistēmas traucējumi
37.4. Cilvēka nervu sistēmas un garīgās veselības traucējumi
37.5. Cilvēka elpošanas sistēmas traucējumi
37.6. Cilvēka gastrointestinālās sistēmas traucējumi, arī aknu slimības
37.7. Cilvēka muskuļu un skeleta sistēmas traucējumi
37.8. Cilvēka imūnsistēmas traucējumi
37.9. Cilvēka uroģenitālās un reproduktīvās sistēmas traucējumi
37.10. Cilvēka maņu orgānu (ādas, acu un ausu) slimības
37.11. Cilvēka endokrīnās sistēmas un vielmaiņas traucējumi
37.12. Citi cilvēka veselības traucējumi
37.13. Dzīvnieku slimības un veselības traucējumi
37.14. Dzīvnieku labturība
37.15. Slimību diagnosticēšana
37.16. Augu slimības
37.17. Ar regulatīviem mērķiem nesaistīta toksikoloģija un ekotoksikoloģija
Beigas

42. Kvalitātes kontrole (arī partijas

39. Izmantošana regulatīviem

46.3. Citi

43.14. Ekotoksicitāte

43.15. Pārtikas un barības nekaitīguma testi

43.16. Drošums mērķdzīvniekiem

43.17. Citi"

Zemkopības ministrs *Jānis Dūklavs*

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"